

ARBOR

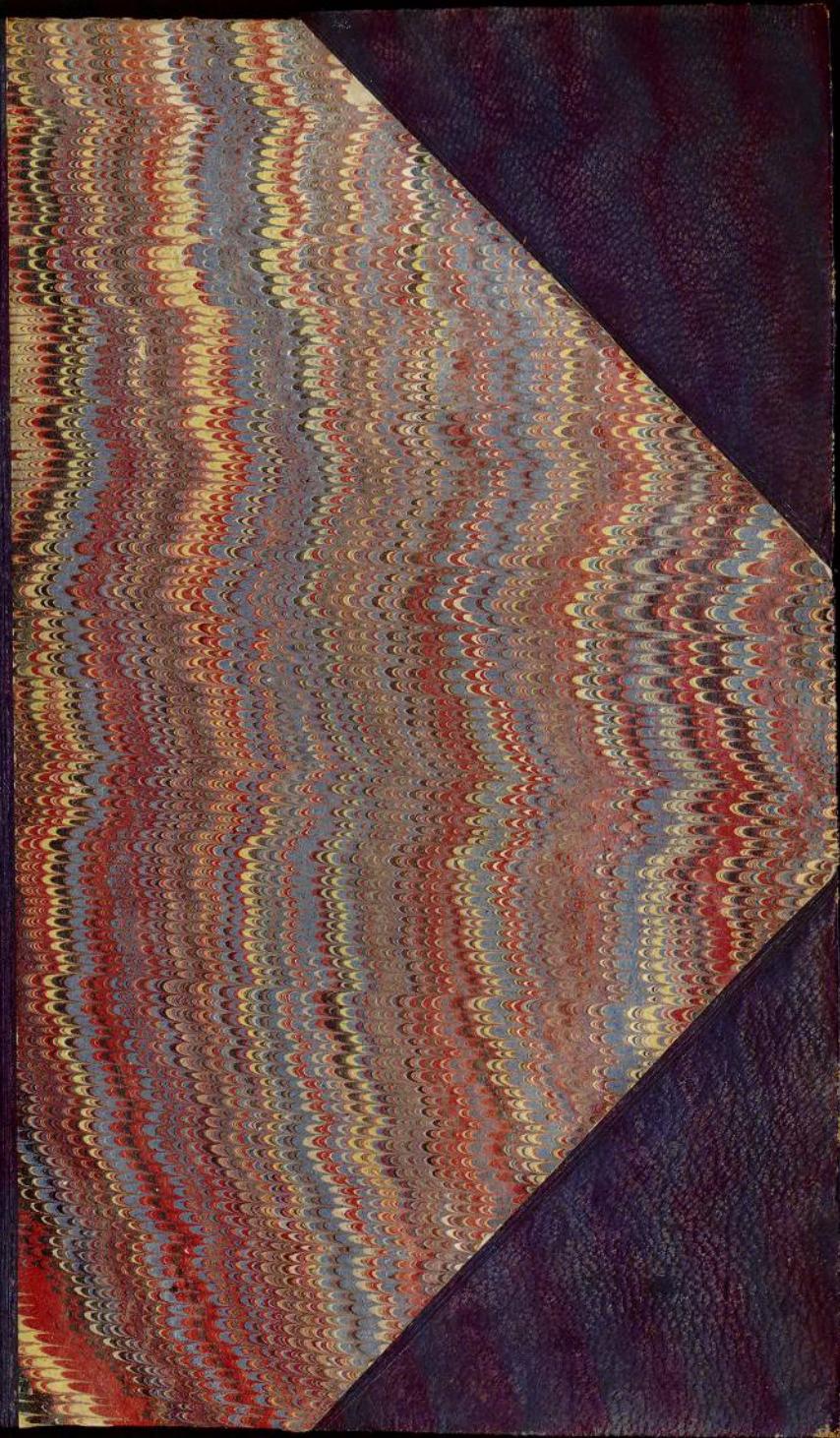
CONSANGUINITATI

CONSTITUTUS

CONSTITUTUS

CONSTITUTUS

CONSTITUTUS

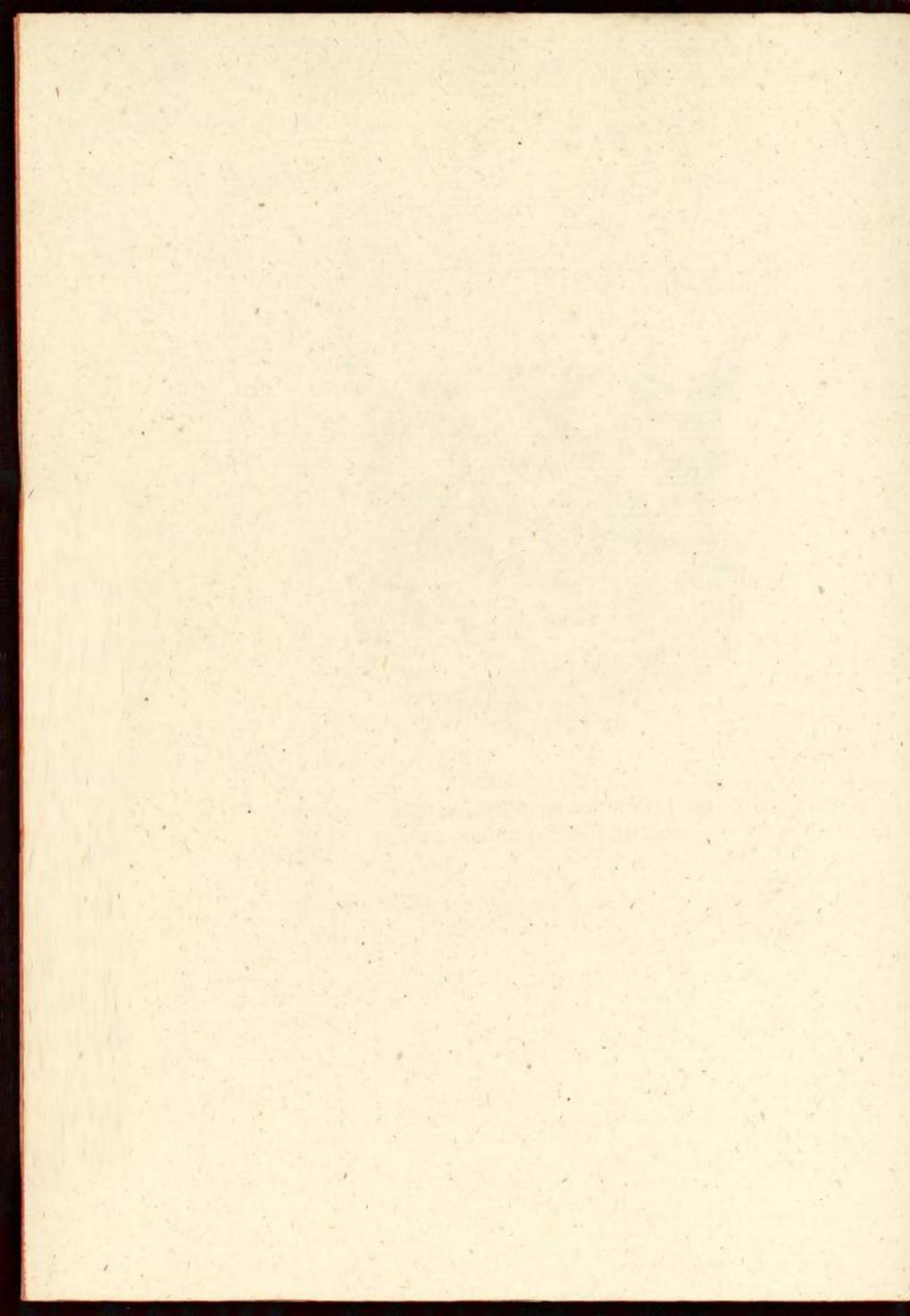
IG - de D^{me} Dr Bernard n'a pas son nom
plus -

BIBLIOTHEQUE
DE MONSIEUR LE COMTE
GODEFROY DE MONTGRAND.

BV

NOVA ARBO

RIS VTRIVSQUE TAM

Ciuilis quam pontificij iuris concinnatio. Beren.

Fernandi iurium Doctoris Tolosani, podij

Rupis oriundi, nunc primum nata,

& recens ædita.

Res p. XVI-16

CAd malignum alieni laboris
interpretem.

Prome tuos fructus, nostris aut vescere promptis
Sin dolet, at cupidos sumere nostra feras.

**¶ Venundantur T O L O SÆ à Nicolao
Vieillard Calchotypo, in vico de Villa noua
è regione Vlmi commorante.**

¶ Benedictus deus cum Virgine matre, ¶

CLARISSIMO
AC SPLENDIDISSIMO VIRO DOMI
no Durādo, à Sarta, Pr̄esidi Tolosano dignissimo
Bereñ. Fernandi. S. D.

V I laudatarum, artiū studio, & cupiditate ducūtur quīq;
rerū gestarū magnitudine, & gloria delectant, ij sibi ali
que ex multis necesse est, proponat imitādū, quem intelligant
in h̄s nō infeliciter esse versatū, etem, cū multa sint quib⁹ facile
puocent animi discētiū, nihil est tñ quo magis acui possit, aut
excitari volūtas hoīm, q̄ si videat plurimum ei deferri, & tribui
quē sibi delegerūt ad imitandū, Athenieñ. ille Themistocles cū
adolescētiā flagitosē traduxisset, nulla re prorsus alia ad virtus
tē potuit inuitari, q̄ Milciadis gloria, quē cū sibi in reliqua vi
ta imitādū proposuisset, nō modo suorū ille nobilitati rñdit, sed
oīm qui antea vixerāt imperatorū gloriā, rerū gestarū magni
tudine lōge supauit. Illius ego exēplo excitatus. Ego te mihi tā
quā Milciadē alterū delegi, ad cui⁹ vītē imaginē, et institutū me
pr̄sūs cōponerē, ipsa em de eruditioē tua cogitatio dīcī nō pōt
quantopere studiū nostrū incendat vīrtutis tuæ imitandę, quā
si minus imitatione ip̄sa consequi poterimus, volūtate certē p
ximē accedem⁹, cū nihil sit qđ in vīta cupiā ardēti⁹, quāvt poliis
aliqñ intelligere, qua sim erga te voluntate, & quāt opere cupiā
aliquo v̄l studio, vel officio, tuā mihi benevolētiā a⁹ ūgere. Et
enīm quis est omniū qui modo cum musis, & literis habeat ali
quod cōmerciū, qui hūc nō & studiosissimē laudet, & omni lau
de dignissimū existimet, quem nulla maiorū cōmendatiōe, sed
singulari doctrina, & eruditioē ad hunc dignitatis gradū vides
at condescisse. quē inq̄ videat summā doctrinā pari cū huma
nitate cōiūxisse, & ideo ab inuictissimo Rege n̄o Fr̄aciso, hoc
āplissimo magistratu decoratū eē, qđ q̄ties mecum repeto, repeto
aut & s̄ape, & quotidie, maximo remp. nostrā puto decoratam,
ornamēto, cui tātum & splēdoris, & dignitatis accesserit, nemo
vt sit qui modo de ingenij aliquid iudicare possit, cui non ob
uersetur dies ille in animo summa cū oīm letitiae, voluptate, &
gaudio, idque non iniuria. Quis est em te, aut memorie fœlicis

tate, aut' optimarū artiū studio, aut vlo genere doctrinæ prestā
tior. Soleo sāpe ante oculos ponere, & multorū mecum erudi-
tionem repetere, sed pares tibi doctrina paucos, superiorē pro-
fectō adhuc reperi neminem. Nihil enim esse puto in hoc iure
nostro aut tam abstrusum, aut tam reconditum, quod ipse non
legeris, & lectum perpetua memoria custodieris, quod enim
semel infusū est, effluere, aut elabi nullomodo potest. Quæ cū
omnia in te agnoscam amplissima, placet tamē mihi in primis
facilitas, humanitas sc̄p̄ tua, qua vel maximē adductus, non du-
bitauit te ex omnibus diligere vnum cui⁹ tutela, & præsidio la-
bor noster extret in manus hominum, quem tibi si minus displi-
cere intellexero, cæteris satis placere putabo. Bene Vale & nos
vt amas ama.

¶ IDEM AD IVRIS CANDIDATOS.

CVM DIVTIVS APVD ME EXPENDIS
Sem̄ qua ratione fieri posset benevoli auditores, vt hæc n̄a
morti sanè obnoxia natura ad meliorē diuitatis cōditionē trās-
formari possit, vix tādē modo huc mō illuc tractus illudētē sē
tētiarū varietate, blādiētīq; opinatiū verisili assertiōe cōperi, &
multotū exēplis veterū & vsu quotidianō nulla re nos pp̄ ad
interiorē diuitatis naturā accedere, q̄ & oībus velle & posse p-
desse. Dij enim antiq; superstitionis hoībus optimi maxic; dici so-
lebat, nō sanè alia rōne vlla, quā q̄ illi n̄o gñeri maximē pdes-
sēt quōd q̄ sui numinis atq; iperij magnitudine oīa i se rectē cō-
posita cōtinerēt, quā postea appellationē rebus a se p̄clare gestis
aut egregio aliq; facinore publicē dito sibi vēdicare hoīes cepe-
rūt. Quorū hoīm glīa atq; laude quasi ex vmbatili excitat⁹ so-
pno existimauit me officiosē, piēq; facturum, si ex ea parte qua
posse a dijs imortalib; mihi cōcessū est, n̄i tpi hoīm posterorū-
q; honesto iuxta ac probō labore nō modo studia adiuuare sed
ipsequōd q̄ releuarē. Quod iā ab initio grauiorū meliorūq; an-
nos decē studiorū meorū apud vos nec obscurē cōprobaui sed
is quātus q̄tus labor meus fuerit, pœnē est mihi leuis vīsus, nisi
vt voce sic scriptis quoq; aīm erga vos meū planū apertūm̄q; fa-
cerē, in eo tñ sum negotio versaturus qđ si a vobis pbatū iri sen-

sero, nil est in posterum qđ vel laboris vel molestiae nomine ve-
stro sim delectatur, i quoq; nō mediocres fructus, mihi credite,
collecturi cumulatissimē sitis. Ceterū cū ipse nū vñq; siue ad d-
cedum, siue ad scribēdum quis animū intēdat, rei, temporis,
loci accommoda ratione aptius iudicarem Cogitauī premium
opere futurum, si rē quæ temporī & vobis maximē cōueniret,
pertractarem. Ea aut̄ est affinitatis consanguinitatiꝝ arbor, cu-
ius frondīm ramorumq; leui emotione cōceptum æstuātis so-
lis nūnūm calorē post hanc tēperare possitis, dum vos benignē
docētem me in nostris assidui substitutionum, cæterorumq; ar-
gumentorum, eorumq; difficiliū qualia moræ, eius quod inter
est, quartarū, acrēscēdīq; iuris p̄electionibus audiretis. Quod
enim multo iter faciētib⁹ contracto imbre hominib⁹ luculē
to foco domus, id collabēte q̄stū iam adustis frōdosa, longēq; pa-
tēs arbor esse solet. At q̄p; per se ad voluptatem, oblectatio-
nēq; natura plurimū valet, nil tamen artificioso quopiam orna-
mento, topiarioq; opere cīcunducto de forme elegantia deperi-
re facile p̄spicim⁹. Quāobrē q̄p; ad vos p̄ferat arbor nra latē, p-
pēdētib⁹ ramis, frōdib⁹ sc̄p; inter se densis grata, ac amena q̄p;
q̄ aut ab alijs minus cōsiderate sunt insita, aut negligētius omis-
sa, aut supsticioius, & curiosius resecta, ea aut modestē amputa-
re, aut cōsultō inserere, aut inanib⁹ surculis depurgare oī prius
studio satagim⁹. At vereor, ne paucis huius nr̄ae arboris fruct⁹
grati, suauēsc̄p; videant, vt q̄ natura p̄ecoces, p̄maturiꝝ sint rādē
esui, stomachōq; vtile, vt natura qui p̄cipiti sunt, hi quoq; &
bonitate, et grā, diuturnitatēq; carere soleāt. Id enim nēq; abhor-
rere, n̄c̄p; alienū esse a naturali disciplina facile intelligit omnes
q̄ vel minimū in ea sunt versati, verū lōgē & natura, & vsu alios
ab ijs fructus vobis pollicemur, q̄ neq; naturę festinatōe, vsuq;
aut corrūpi, aut minus diu cōsistere queāt. Scio mehercle, futu-
rūm q̄ video, si qñ vñ de corticē supremo vobis degustare liceat,
ē nullius maiorē voluptatē arboris fructuvt capiat̄s, quam ei⁹,
quam mente candida hoc tēpore vobis studiose depangimus.
Nec velim quisq; id à me eo noīe factū esse existimet, quod cō-
mēdationē, laudē, & gloriā cupidē quesiuerim aliquā. Cuiusq;
non sūm ambitiosus, consci⁹ nempe mihi estis, quibus mecum
etiamnum vel minima fuit cōsuetudo, Ne tamē factum temer-

re existimetis, due res vel in primis ad id non dico adduxerunt,
sed impulerunt quoq;. Altera, ne amantissimorum quorumdā
auditorum precib; non tam deesse viderer, quām eorum stu-
dia adiuuare nolle, quibus vel multos ante annos me totum ad
dictum prædicauisse. Altera, vt auditō scriptorum meorum
alieno iudicio, aut subhæc liberius vobis de meis laboribus ali-
quid promptius, cumulatiūsc; īpartiri queam. Aut diligentē
orem operam in lambendo fœtu, quem in dies parturio quasi
subditis calcaribus ipendere cōpellar. Quod si intellexero nō
oīno labore nostrum vobis displicuisse, aut proslus non īutilē
esse futurū, non committam sanè ut labores meos posthac qua-
si vanos atq; īnaues accnsare possit. Facite igitur sacrati iuris
bene natū auditores, blanda huius susceptione partus, ad vberis
us parendum, enitendūm; q; non solum īuitetis, verum etiam
adiuetis. Valete, apud Tolosana sacrarum legum gymnasia
quarto Kal. Iun.

Vitalis Ausoneus ad dominum Berengarium
Fernandum Doctorem promeritissimum,

Tibi iuuenum numerosa cohors Fernande precatur,
Sanguinis ut doceas iura gradusq; simul,
Ramiferos humili fructus des mente requirit,
Affines noscant vi sua iura viri.
Emitte, optati nec differ munera ramis,
Emitte effundit tota Tolosa preces.
Nec leue multorum precib; succumbere iustis,
Cessisti quondam Quintiliane grauis.
Nil feret hic longo lateat si tempore ramus,
Mullus habet fructum nam sine sole labor.

Berengarij Fernandi cupidæ legum
iuentuti Exastichon,

A iii

ARboreos fætus iuuenis concedo libenter,
Succubui præcibus victus amore tuis.
Hos cape, nec penses vlo mea munera nummo
Nam præce non auro scripta petita dedi,
Non contenne igitur præcibusq; laboreq; partum,
Ne pereat fructus, sudor vtricq; meus.

♪ Iaco. Gaurandi taritani lectori
beneuolo Elegium.

QVi volet extensoſ lector dignoscere ramos,
Fernandi assidue ſcripta diſerta legat.
Hic iyluas reſecat prædura falce comantes,
Ne noceat noſtris vallibus vmbra ſatis.
Magna dedit, maiora parat, fructus cape dulces,
Quos frondofa modo ſanguinis arbor habet.
Suſcipe, nec muſus contemnas lector amenum,
Cognosces varij dogmata cuncta gradus
Ferrea conueniunt Fernando nomina magno,
Qui duras frondes falce ſecare potest
Papinianus erit, ſi ducant ſtamina parce,
Paulus, Alexander, Bartolus, atq; Faber,
Clarificant tellurem obſcuram lumina phœbi,
Cæſareo hic præbet lumina clara foro.
Aurea gemma polit candenti vafa colore,
Emporiumq; tuū docta Tolosa polit.
Ergo alachres noſtro iuuenes lætemur in æuo,
Cantemus magno carmina leta viro.

Vale Lector optimè.
♪ Ioan. à Bigora Moſfacensis, Ad iuris
Cæſarei candidatum Lectorem.

LEctor prædulces cupiens decerpere fructus
Frondibus in patulis qui latuere diu
Huc curſum accelerat nec quicq; quæſo morere,
Non tales gignit Maſſiliensis ager.
♪ Rober. Morus. B. Fernando
Doctori eximio,

Cætera perfulgens ceu vincit sydera phœbus,
Nocturnalē preit ceu vaga luna faces
Sic inter cunctos rutilans Fernande refulges,
Es podij rupis gloria prima soli
Tu decus & præstans virtutis culmen haberis
Doctrinæ eximum lumen, & omnis honos
Quicquid amichey docuerunt iura licurgi
Nostri: quę pius condidit ipse solon
Martius aut Graijs quod nouit vicus Athenis
Aut quæ constituit tristia iura draco.

V A L E.

Giscardus Gayraldus Studioso lect.

Q V A N T V M Fernādi nostri sit studiū, Cādide lector
aut inexplicādis iuris difficultatibus diligētia, si anteafor-
casse ignorabas, aut doctissimis illius interpretationibus
parū, dīdisceras, nūc potes audacter id et sine cōtrouersia dījudi-
care. Qui nullinēque labori, néque valetudini pepercit, dū stu-
dia tua acrī quodā studio, ac vehementi aliquā promoueret. Nō
dubitas quanta cū difficultate inter iureconsultos nōros, quæ ad
gradus cognatiōis affinitati s̄q; rationē p̄tinēt; diu versata sunt,
quāq; multæ, quām variae etiā sup hacre disputationes fuerint
difficile est enumerare, quot viri, quāta scientia, in hoc toti fue-
runt, vt quod in hoc genere suis voluminibus nō satī explicata
tū iurecōsulti reliquerūt. Id huius vnius cōmentarijs facilius in-
telligi, aut apertius perspici posset. Qui & si nō nihil studio suo
cōsecuti videntur, factū tñ adhuc est, vt longē plura restarent ex-
plicatione, ac industria quadā solerti digna. Quod nō passus est
diutius Fernandus noster magnū academię Tolosanę ornamē-
tū; quin locū hunc sanè difficile, & quē sub comunē hominum
vsum, ac vtilitatē cadere quotidie videmus, illustrandū suscepit
& noua quadā & mirabili ratione tractandū, ad id cū tua grā &
vtilitate, tū suo quodā præcipuo i literas & singulari officio ad-
ductus. Ille est qui nihil in vita magis enī sedū sibi duxit, quām
multorū studia suo labore iuuare. Nihil conandū magis quām
omni ratione, & cōsilio in hominū vtilitatē incūbere. Nihiletā

magis elaborandū, quād ad suę familię nobilitatę, & splēdorę,
parē quōq; lītarū & ingenij laudē adiungere. Quare tatis tā ho
nestis, tā p̄claris conatib; faue humaniss. lector. & istud, quicqd
est, quod tua gratia in hoim manus puenire cœpit, boni cōsule,
hoc spero, alleqrre vt nō sit postea, cur tāta in hoc gñē volumina
aut libros requirere debeas, aut desiderare. Hęc sunt que, quasi
abortū, nōdū plane matura peperit maiora sunt, & præstātiora
que parturit, que suo tēpore exhibūt, si laborē hunc tibi gratum
fore, & iucundū studiū suū senserit. Vale & hominē ama, ei que
bene fœliciter & precare. Tolosæ, quarto Kal. Iun.

Clo. Roustaing Burdig.a. de noua vtriusq; iuris arboris
concinnatione, ad condicípulum Gab.bacoua. Carmen
Exametrum, Monocolon.

A Vdistin, nuper dextra vigiliq; nouatam
Arboris effigiem cura, gnauoq; labore
Cōstructam, nobis pendent qua ex arbore poma
Succoso certè cunctis gratissima succut;
Fœlices igitur nos, ecquid dicere celsas?
Fœlices inq; iuste si expendimus ipsi.
Quod mērē atq; aim, quod corpus pascere possit,
Promit ab exculto doctor Fernandus agello,
Cæsareos plenè, canonūq; haurire liquores
Hinc poteris, lucrū non est contemnere sortem
Oblatā, nouit, que furtim abscedere, quæque
Nec neglecta lemel, solet vscq; rogata redire.

Gabriel Bacona, ad Io. Roustaing de
eodem Distichon.

Quid moror, haud cesso, doceas quin vnde licebit
Quereret, vel nūmi, aut gratia grata dabit.

Iacobus Oliverius Portuensis, ad idem;

Audio. subtili fructus hos arte paratos
Suspicio, hos sanè non nullit ullus ager.

ARBOR CONSANGUINITATIS.

VRIS CONSULTORVM
traditiones nos docent, aliorum etiam in
iure nostro scribentium vnamquam ma-
teriem facilius intelligi. Si eam per articu-
los, aut capita distribuamus, tex. i. l. j. ff. de
doli exceptione. tex. in. l. caius. §. titius ibi,
sed quod facilius conductorem inueniret
per duas partes locabat .ff. de leg. ij. glo. in
d. l. j. in verb. quod dilucidius. glo. in. §. igis-

tur in prohe. insti. in verb. easdem. Bart. princeps civilis iuris in
terpretum in rub. ff. solu. matri. nu. viij. cum sequen. Obseruant
ceteri, qui difficultate aliquem locum sunt explicaturi. Nos igitur
quatuor articulis consanguinitatis arborem explanabimus.
Primus erit, quid utilitatis colligimus ex oculari inspectione si
ue arboris constructione,

A Alter quenam sit utilitas in cognoscendis secundum ius ci-
uile gradibus cognitionum. **T**ertius quatuor erit emolumētū
eorum graduū dignoscēdorū apud sacrorū canonū cōditores.
Vltimus super declaratione corporis arborei, & contentos
rum ibi versabitur.

Velim tamen te minime mirari si utilitatum videar diligēs per
quisitor. Quippe id est aut hominū, aut temporis viciū, ne quicq;
faciamus, nisi utilitatis etiam pecuniariæ plena sint omnia.

Primus Articulus.

ARBORIS cōfēctio ob eam rem necessaria est, vt gra-
duū dīnumeratio oculis subiiceretur, sensuq; visus cōpre-
henderetur, qui ceteris esificior est, atq; prestantior secundum
Aristo. in lib. de sens. & sensat. Imo participat de natura aliorū
sensuum secundū Bal. in. l. testiū. in. ij. q. in prin. C. de testi. Ideo
Paul. de cast. in. l. j. nu. ij. ff. de his quæ in testa. dele. inquit depo-

B

A R B O R

nentis testis rationē optimā esse, cū se vidisse respōderit, & si au-
dire tātū potuerit facit, quod si quippiam ingenio aſſequamur,
nos id vidisse aſſerimus. l. itē apud labeonem, §. si quis fecit, ibi
vide dñm iniuriarū agere posse &c. ff. de iniurijs. Addite q̄ veri-
tas magis oculata fide q̄ per aures animis hominum infigitur,
tex. est in. §. agnationis. insti. de grad. cog. & ibi glo. allegat ver-
sus Oratij. Accedat, q̄ magis potest res ipsa ostensione cognosci,
quā elocutione. c. aplice. de dona. in antiqu. Cōtingit ppter
utroq̄ iure oculari inspectione multa decidi. Et em an mulier
fuerit pregnās necne, oculari inspectiōe matronarū dignoscif.
l. j. in prin. ff. de ventre insp. Istud vtile erit, qn̄ mulier relicta, bo-
norū possessionē noīe vētris petierit, quam pregnātē esse opor-
tet. l. j. veſ. pregnātē. ff. de ventr. in pos. mit. Utile etiā erit si qua
mulier condēnata fuerit ad mortē, & se pregnantē esse dicat, vt
sentētiae executio differatur. l. pregnātis. ff. de pænis. l. impera-
tor adrianus. ff. de statu homi. Utile etiā, vbi cūq̄ uxoris relicte
plenus vēter in decisōibus allegat. l. vētre pterito. ff. de acqui-
hāredi. l. si filius hāeres. ff. de libe. & posthū.

C S E C V N D O per ocularē inspectionē cognoscetur an iu-
uēcula aut à spōlo, aut à raptoribus cognita fuerit. c. pposuisti.
de pba. extra. Quod summopere pōderādū ab eo esset, qui ra-
ptores istos esset cōdēpnaturus, aut super cōsummato mīmros-
nio iudicaturus. c. fin. de condi. appo. extra.

C T E R T I O, iudicabit an mulier fuerit ḡnātōis capax, necne
Itē fuerit arcta, an viri potēs. c. fr̄nitatis. & c. fi. de fr̄gi. & malef.
C Q V A R T O, agrorū fines (quos dicitū confrontationes)
oculis subiici debent si super eis aut cōtentioso corpore, fuerit
inter partes litigātes cōtrouersia. l. si irruptione. §. fi. ff. fini. regū
do. l. iij. C. eo. c. inter memoratos. xvij. q. j. Quod fieri debet oī-
bus partibus quartū interest, cōuocatis. l. in cōcedendo. ff. de aq̄
plu. arcē. l. nā ita diuus. ff. de adop. Istud aut̄ sine vtilitate (cuius
mētionē ſepiuſ fieri desideras) nō erit, nā cum actionē realē ſue
possessorii aliqđ remedū cōtra aliquēvelis itētare. Limitatōes
& fines apponere, & (qd aiūt) articulare debes. l. si rē. ff. de rei vē.
l. forma. ff. de cēſi. c. ſignificatiib?. ex de libel. obla. In q̄ est diligē-
ter aduertēdū, vt eas cōfrontatiōes quas appellatī, iferas, q̄ fue-
rant tēpore in articulis iudicii oblatis cōprehēſo simul & tēpo

CONSANGVINITATIS.

Fo. ii.

re quo agitur, si quas interea mutatas fuisse dubites.

QUINTO, sit atrox iuria, an leuis oculari iudicio cōspicis
es, nō tuo q̄ es iudex, sed testiū, i ea re exptorū. l. ij. ff. deferis. In
his em̄, & plerisq; alijs negotijs exptorū fidē, et iudiciū se qui iu-
dicē oportet. l. seimel causaria. C. de re. mili. lib. xij. l. j. et ibi Bar.
in prin. nu. ij. de vent. insp. ff. tex. in. l. j. ff. si mēsor, fals. mod. dix.
notat Bar. in prohe. fforū. in princi. nume. viij.

SEXTO, falsitas lītarū, & rescriptorū si radātur, et supponā-
tur verba qdā, cognoscet līris iter ocl̄os. & solē positis. gl. nota.
in. c. licet. de cri. fal. ej̄. Ethāc adferet vtilitatē. Si qdā verba i līris
cācellarię deleta esse dubites, q̄ sub cereo sigillo nō supponātur
Ea em̄ inductio, aut si mauis rasura potissimum in data, aut perso-
natū noīe, quo quis ve alio suspecto loco falsi suspicione iducit.

SEPTIMO, tāetsi p̄ rerū naturā negatiuæ nō est pbatio. l.
actor. C. de pba. c. qm̄ cōtra falsam. ej̄. de pba. nisi indirectē eā
admitti dicas. c. ex tenore. de testib⁹, vel eā loco, & tpe coarcta-
tā ponas. l. optimā. i fi. C. de cōtrah. et comittēda stipula. et not.
in. d. c. ex tenore. Si tñ in instrumento quodā fuerit posita nega-
tiua, oculari inspectione ea facile cōprobabit. l. ticiæ textores.
& quod ibi Bar. not. nu. ij. ff. de leg. j. l. fina. C. de reb. cred.

OCТАVO, oculare iudiciū allumēt de testō, fuerit cācella-
tū, necue p. l. j. & ibi Pau. de cas. ff. de his q̄ i test. delē. Quod nec
incōmodū dices ad effectū. l. fi. C. de edic. diui Adria. tollē. vbi
si testim̄ rasum nō fuerit, aut cācellatū, iſtitut⁹ heres in possesso.
nē rerū hereditariarū mītēdus est. Posteaq; p̄ aditionē, aut imi-
stionē dñium earū nact⁹ est. l. cū heredes. ff. de acq. pos. lōgē ma-
iora per te ipse perscrutaberis, quā his adiunxeris. **C**ōgruen-
ti ordine subiectēdas duxi quasdā q̄stīculas de quib⁹ Io. and.
& Steph. costa dubitant. Primo q̄rūt num hēc arbor fuerit au-
ctērica? Cōueniūtq; in eadē sentētiā, vt eā auctēticā esse fateant̄
Aduersusq; eā eiusq; significatationē iudicare iiquissimum putat
c. fi. xxxv. q. vij. Qd̄ ego puto verissimum, qd̄ grad⁹ ceteraq; id ge-
nus in eadē cōtentā iuribus cōprobent̄. Arbor aut̄ p̄ se nullā ha-
bet auctoritatē, q̄ nō ab impatore, aut alio quoquis legis cōdēde
ptatē h̄ntē cōstructa esse ostēdat̄. Nos etem̄tres arbores infra re-
cēns cōdificabimus, quarū tāta erit auctoritas quātā habebunt
iura ipsa sup̄ quib⁹ cōdificabuntur.

B ij

Arbor cōsangu-
nitatis auctē-
rica ~

ARBOR

CQVÆ RVNT postremo, cur arbor, hæc repetita fuerit,
quā in volumine decreti videre licet, in Gregoriano etiam vo-
lumine & lib. vi. eandem positam videmus. respondet Io. and.
id eo factum ēē quod repetita lectio probetur tex. in l. vnica. de-
emenda. C. iustinia. Ego vero eam cēseō repetitam fuisse, quod
diuersi diuersos habeant libros & alijs alios cōtentos esse per-
spicio modō ergo hic modō illic arborem conspicientes intelli-
gent, rationem hanc similem questioni cognoscis ambas profe-
cto omnino inutiles. Sed loquar cum antiquis à quorum latere
non puto tutum eum, qui deceperit hæc paucā pro primo arti-
culo sufficiente debile namq; príncipium melior fortuna seque-
tur secundū glo. in c. cum paulus. j. quest. j.

Secundus Articulus.

O L E V M aut operam non perdideris, si gradus consan-
guinitatis ciuili computatione noueris, Sequentium em-
cōmoditatum eris particeps.

Primum itaq; successiones ab intestato facilius intelliges. l.
iurisconsultus in prin. ff. de grad. cog. Quæ vnica conclusione
comprehenduntur.

Proximior gradu successionis capax defuncto sine testame-
to succedit, conclusio ista est facilima, ut qui proximior est gra-
du consanguinitatis, is potior in successione fuerit. §. cōsequēs.
in auct. de hæredibus ab intestato vñienti. col. ix. §. si vero, ibi
secundum vniuersitatem gradus prerogatiuam eodem titulo.
Subjicio rationem, si lex alterum alteri in gradu pretulerit, qua-
re proximiori lex ipsa magis propicia non erit, vt proximitas
quippiā operetur, & proximior remotiore charior sit. l. publius
§. finali. ff. de condi. & demonst. argu. l. cum auus. ff. eod. Et em
lex in deferendis his successionibus ab intestato sequitur quā-
dam voluntatem tacitam interpretantq; eius, cui succeditur. l.
conficiuntur. ff. de iure codicillo.

A M P L I A conclusionem etiam quando bona prouenis-
sent à linea eius, qui esset remotior. Paulus castrē. in auctē. post
fratres in prima. C. de legit. hære. Ioan. fabri in. §. si plures. insti.

CONSANGVINITATIS.

Fo.ij

de leg.ag.success. qñ autē esset equalis gradus, fieri posset diffi-
citas illa de qua docto.i.l.quod scitis. §.i.C. de bonis q̄ libe.
¶ Ampliabis secundo, etiam quando remotior esset duplice,
vinculo coniunctus proximior simplici tantum. Bar.in.l.post
consanguineos. §.legittima.in fine. ff. de suis & legit.hæredib.
tenet Pau.de cast.in auctē.post fratres,in.i.j.C.eo. Et istud est di-
ligenter notandum, pauci enim ad id aduertunt.

¶ T E R T I O amplia etiā qñ ex linea femellarum aut emā-
cipatorum proximior descenderet, nam sexuum patriæq; potē
statis differentia sublata est. §.nulla,in aucten.alleg qui omnes
secundum proximitatem graduū vſcq; ad decimum vocantur.
§.fina.& ibi notat ur insti.de succes.cog.

¶ V L T I M O amplia, vt conclusio locum habeat, etiam qñ
remotior vellet allegare ius representatiōis,nam representatio
hæc vltra fratrum filios minime consideratur.in.d. §. si vero.de
hæred.ab intesta.venienti.

¶ C O N C L V S I O nostra sic amplificata locum sibi non
posset vēdicare in tribus casibus. Vnus quando esset quæstio
inter descendentes, pro quibus hæc datur regula. Omnes descē-
dentes immediati simul admittuntur aliarūmq; linearum om̄s
expellunt. §.i.in.dict.auctē.de hæredib. ab intesta. quādōq; tas-
men in capita, quandōq; in stirpes succedunt, secūdum facti cō-
tingentiam per eundē tex.in gratitudine tamen etiam descēdē-
tes omnino expelli non diffiteor in auctē.de immensis donatio.
in fine col.vij.

¶ A L T E R est casus quando plures ad successionem vocā-
tur diuersarum linearum, vt ascēdentes cum collateralibus au-
ctē.defuncto.C.ad tertuli.& in corpore, eo enim casu proximi-
tatem, non omnino esse considerandam puto, sed eorum iuriū
decisio citra conclusionem nostram consideranda venit.

¶ V L T I M V S casus est quādō collaterales fratres, aut fra-
trum filij admittuntur per se soli,tunc enim existentes in tertio
gradu, à proximioribus non semper repelluntur,in auct.vt fra-
trum filij in princi.col.ix. Et per hos tres casus tam est restricta
nostra conclusio, vt ea tunc demum locum videatur habere cū
suis ampliationibus,quum collaterales post fratres & filios fra-

B ij.

ARBOR

trum sunt successuri.

SECUNDA, est nostrorum graduū vtilitas, si iure ciuili
cōputatio fiat. Qñ in testamētis siue primo siue sequēti gradu
pximior gradu parētelæ honorat, vt.l. f. C. de verb. signif. vbi
plenissimē p do. Ias. videto. Cui nra tēpora vel studio breuissi-
mo defessa multa debēt. Siquidē si ea reperiatā dispositio, proxi-
mior remotiore gradu expellit. Pluribus tñ in eodē gradu ex-
stentibus omnes simul successuros dico per text. in l. vnum ex
familia. §. rogo. ff. de leg. ij. cum similibus.

CTERTA, ea est graduū cōmoditas. Si cōsuetudo Fran-
cie, qua mortu⁹ saysit viuū pximū linatg. in cōtrouersiā ponat
De qua cōsuetudine multi m̄ta scripserūt, quorū dicta hic nō
cēleo trāscribēda, videto itere gl. de ealoquētē i. c. j. de cōst. i. vi
Io. fab. in §. sui. insti. de hered. quali. & différēt. Cumulauit am-
plissimē (vt solet) Glosator. cōsue. Bur. Chassa. in tit. des succe-
sions. §. j. in prin. hunc auctore pfecto vberrima fruge repletū
qsc̄ sectū circūferre debet, nō omitto nostrū Guil. bñdi. in verb.
mortuo. itaq̄ testatore, qui eā cōsuetudinē assērit fideicōmissa-
rio vniuersali prodesse, quod pculdubio in praxi. quotidie ser-
uari video. Si fideicōmissum post mortē grauatil ocū habeat,
alioqui iudicis officio arbitrō esse opus propter scādalū quod
euenire posset. Videas multa ibi per eum qui mehercle hic et
alibi multa eāq̄ vtilia i practica cōmemorat, in iuris dispositio-
ne recto ordine, etiā plerāq̄ scripsit, quod absq̄ cura & diligētia
summa fieri nō potuit. Quare satis vir ille laudari nō pōt, hos
nō citassem, nisi varia hoīm de his iudicia intellexissem, non lu-
bet em̄ repetētes alios allegare, qbus curia sup̄ma parlamentorū
parū aut nīl auctoritatis fidei q̄ p̄bet. Sed apud me plurimū po-
test inter sacrorū canonū interptes. Pañ. iter ciuilis prudētia p
fessores. Bar. Bal. & Pau. de cas. in lect. auctoritati cōsilijs eorū
nihil fidei pono, si tex. aut rōnē efficacē ac p̄babilē nō adferant.
QVARTAM, video vtilitatē, qm̄ pluribus in locis vigeat
cōsuetudo/qua res vēdita possit rediberi, et recuperari per pximū
i gradu vēditoris, de qua cōsuetudine loquitur tex. in c. cō-
stitutus de restitutione in iteg. Quidam allegat tex. in l. j. ff. de
priuilegijs creditorū quē puto nihil p̄bare, nā ibi ea est iuris dis-

CONSANGVINITATIS Fo. iij.

spositio quod ceteris seruatis proximior debitori in subastatione extraneis non creditoribus preferatur. Sed nullum ibi verbum de retractu, immo is de iure prohibetur per l. dudum. C. de contractu, emp. & vendi, habet tamen ius retractus quatuor casibus locum quibus predicta lex dudum limitari potest. ¶ Primus est is, de quo statim locutus sum, qui appellatur consuetudinarius, in quo proximior gradu vocatur, & super hoc innumeræ oriuntur difficultates, quas eleganter ad modum explicat Chassan, ubi supra.

¶ Secundus est retractus conventionalis, de quo in l. iij. C. de pactis: inter empto, & vendito. & est hic in usu frequentissimo Ideo videoas Bald. Paul. & repetentes in illa l. iij. ¶ Tertius est retractus legalis, ut cum l. disponente, res vendita rediberi potest l. si. C. de iure emphati. ubi dominus directus habet ius prelationis, & recuperat a quoque emette eodem domino irquisito, etiam si consuetudine proximior id ius prelationis se habere probaret, tenuit l. s. post multos ibi per eum allegatos. in l. fin. nu. xij. C. de iure emphiteo, licet Ioh. Fab. in §. j. in principi. instit. de empt. & vendi, contrarium innuerit, Cesis tamen mihi ut fere semper magis placet, ut res reuertatur ad suam naturam. l. si unus. §. pactus. ff. de pactis. hunc retractum habet omnes quorum res per contractum retractabile alienate sunt, siue iure coempti. de rescind. vendi, siue iure speciali restitutiois in integrum, p. tit. si aduersus venditi, cum alijs iuribus restitutionem concedentibus. Legis enim autoritate aut reuocantur contractus, aut annullantur unde res in alium translatata redibetur. ¶ Quartus est retractus testamentarius, quando testator rem per alterum heredem alienata ab altero rediberi posse simili precio disponit. l. fina. C. de reb. alienis non alienan. glos. est notabilis. in d. l. dudum. tex. in l. peto. §. finali. ff. de leg. iij. l. quoties. la premiere. C. de fideicomiss. Et licet consuetudinarius retractus anno terminetur, & die d. c. constitutus. Hic tamen testamentarius, sicut alijs duo, perpetuus est, nisi vel a testatore, vel a iudice prefixus sit terminus. l. quadiu. in tertia. ff. de acquisitio hereditatis. l. si creditoris. C. de iure deliberandi. Fateore etiam, q. si constitueretur in mora is, qui retractum testamentarium habet, sibi preiudicaret. l. tertia. §. i. de adimen. legat. argumen. l. final. C. de iur. emphiteo,

*limitatio ad
l. dudum ~*

S I T A R B O R.

QVINTA vtilitas reperitur in graduū dīnumeratio-
ne ex delatione oneris tutelarum, quod proximiores subire te-
nentur. s. f. in auctē. de h̄redi. ab intest. col. ix. H̄ec materia tu-
telarum, licet facilima fuerit, quotidiana tamen est, ideo non cō-
tēnenda, quam tamen planē nouerunt, qui institutionum volu-
men relegerunt, quod summa cura cum lectura Ange. de aret,
qui viderint bonā iuris ciuilis partem sibi q̄ sit amesse confidat.

SEXTA, si bonorum possessionem gradatim deferendā
intelligere curaueris, Qui enim est proximior in eodem capite
remotiores expellit. l. j. s. gradatim. ff. vnde cognati. l. iuriscon-
sultus. in prin. ff. de grad. cog. Materies autem ista bonorū pos-
sessionis rarissimè practicatur, quia iura auctenticorum, & im-
peratorum bonam partem iuris pretoriū complectuntur, non ta-
men credas, vt quidam sciolit, & desides, bonorum possessiones
istas nobis non esse necessario intelligendas, Quinimo nulla est
iuris nostri materia, quæ si ignota, & non bene degustata fuerit
nos in mille iuris errores non precipitet. Est enim diuersarum
materiarum contexta & colligata compositio, & vna alteram
elucidat & apperit.

SEPTIMA vtilitas erit circa statuta quibus masculi vs-
q; ad certum gradum femellas excludunt, aut si qua similia
sint statuta quorū decisiones graduū dīnumerationē cōsernāt,
prout etiam in constitutionibus feudorum s̄epius graduū est
necessaria computatio.

COCTAVA esse potest vtilitas, si legem primā. C. de secū.
nup. & similes intelligere volueris, qua deciditur, per decē per-
sonas vscq; ad secundum gradū primo marito coniunctas vxo-
rem infra annū nubētem excludi, illius tamē legis penæ hodie
iure canonum sunt correcte, secundum cōmunem, quā ego ibi
tenendam dixi.

VLTIMA est vtilitas quia testimonia quandoq; repellū-
tur. Si testimoniū consanguinitatis vineculo cum producente cōiū-
ctorum depositio producatur. d. l. iurisconsultus. l. parentes. C.
de testi. Non omitto q̄ hæc graduū coniunctio iudices tam or-
dinarios repellit quā delegatos facilius etiam q̄ testes. Quip-
pe iudices abunde dari possē, testes vero rarissimè reperiūt cons-

CONSANGVINITATIS. Fo.v.

stat,glo.& Panor.in.c.cum,R.canonicus.extra de offi.& potestate iud.deleg.Cōplura alia cōmoda quām polliceor cūsequēris ex hac integra graduū cognitione computando secundum iuris cēsarei conditores.

¶ Tertius Articulus.¶

HO C loco licet videre cui usui sit dīnumeratio graduū ex dispositione canonica,quod tibi expeditū erit sequentibus conclusionib⁹.

CV N A est,Computatio graduum de iure canonico fieri nō debet si matrimoniorum controuersia non moueat, in nullo enim alio negotio fiet secundū canonum studiosos dīnumeratio,nisi prohibitio matrimonij inter personas quasdam ex gradu, p̄pinquitate inducatur,doctrina est Bal.(cuius summa certe est auctoritas)in.l.fi.C.de success.edict.tex.est in.c.ad sedem xxxv.quest.v.

CA L F E R A conclusio,inter ascēdentes & descendentes in infinitum est prohibitum matrimonium.l.nuptiæ.ff. de ritu nup. §.ergo nō omnes.infst.de nup.Ideo ibi glo.infert si Adam viueret,vxorem ducere non posset, quoniā omnes mulieres descendentes ex eo esse negari nō potest, Quod intelligo, nisi deus sibi coiungendam de nouo produceret,vti de sua coiuge Eva fecisse legitur, *Gene. 1.*

CA M P L I A B I S conclusionē etiā quando descendentes venirent ex reprobato coitu.l.& n̄l interest.ff.de ritu nup.

CI T E M extende vt etiam conclusio iure canonū verum habeat,tenet Panor.in.c.non debet.de consangu.& affini,& hēc ampliatio multū mihi placet,licet Goffre.& Angel.in summa in verbo matrimonium. iij.affirmēt in omnibus lineis gradus prohibitionem esse restrictam vsq; ad quartum gradum inclusuē per.d.c.non debet. Quod profecto rationem nullam habet c.enim nō debet.loquitur inter collaterales,& inter eos quibus prohibitio erat ad septimū gradum limitata. Verūtamen inter ascēdentes & descendentes non fuerat olim taxata prohibitio vt ex prima conclusione agnoscis.

CT E R T I A cōclusio,Prohibitio matrimonij fiebat olim

Secunda. g.

Tertia. g.

C

ARBOR

nter collaterales septimi gradus, hodie autem qui in quinto gradu, aut remoto re coniunguntur, cōtrahere possunt. d.c. non debet, iura tamen antiqua videbantur varia, nā in. c. ij. xxxv. q. ij. vnum, in. c. ij. xxxv. q. iiij. alterum dicebatut, quorum conciliationem vide per tex. in. d. c. ad sedem. xxxv. q. v.

CAMPATVR hæc conclusio, etiam si una persona sit in. ij. ij. vel altero gradu respectu cōmunis stipitis. Dūmodo inter personas coniungendas non sit quartus gradus, glo. in. c. fina. de consangu. & affini. tenet Iohan. and. hic in fine.

CLIMATVR cōclusio, si à summo pontifice habeatur dispensatio. Eo enim casu inter proximiores quarto gradu posset matrimonium cōtrahi. c. quod dilectio. & c. quia circa. de consangu. & affini. super ista dispensatione pone conclusiones sequentes.

QVARTA. **QVARTA** conclusio, Episcopus aut alius à papa super gradibus phibitum dispēfare nō potest. Quòd papa in dispēfare possit, tex. est in. d. c. quod dilectio. de consangu. & affini. Papa enim est supra ius posituum. c. proposuit. de concessione preb. etiam si quid concilio generali constitutum fuerit, vt ibi Panor. nu. vij. quod latius in sequenti conclusione declarabitur. Quòd alius à papa dispēfare nō possit, tenet glo. in. d. c. quod dilectio. in verb. indulgentiam, quam ibi aprobat Panor. nu. v. cuius auctoritas apud me caterorum est auctoritat̄ anteferenda, pro glo. est ratio vrgentissima. Et enim alius à summo pontifice etiam si sit legatus de latere, dispēfare non potest contra cōciliū generale, glo. est notabilis per omnes aprobata, in. c. cū dilectus. in verb. in etate. extra de electi. quā sequitur Felic. in. c. at si clerici. s. de adulterijs. nu. v. extra de iudi. Sed illa gradus prohibitio est à concilio generali constituta, vt ex titulo decretales non debet de consangu. & affini. clare liquet ergo.

QVINTA. **QVINTA** conclusio, Papa non potest dispēfare inter se se primo aut secundo gradu consanguinitatis, aut affinitatis primi generis contingentes, si in linea fuerint ascēdentiū & descendentiū, vel si fuerint linea collateralium inēqualis, conclusio ista multas habet partes, quae declarātur, & probantur per glo. & ibi Panor. in. c. proposuit. de concessione prebē. per eundem

CONSANGVINITATIS Fo.vi.

post glo.in.c.literas.nuñ.xvij.de restitu.spolia.per glo.notab.in.c.pitacium.in verbo sororis.xxx.uest.iij.Ratio est in proptu quia hi gradus prohibebatur iure diuino.c.deus qui.de diuor.in antiq.ergo papa manus ponere non potest.Panor.in.d.c.literas.nu.iij.Hinc infertur ex dispesatione etiam papæ matrimonium non posse vxorem cognitam relinquere,lacet secus si non sit cognita,matrimonium enim secuta copula sortitur naturam de iure diuino,sine copula autem humano.glo.& docto.in.c.ex publico extra de conuersio.coniuga.

S E X T A conclusio.Potest papa dispensare inter coniugios secundo gradu consanguinitatis,aut affinitatis linea transuersalium æqualis,si causa subsit,vt voluerunt glo.supra allegatae.Cause autem inter existentes in secundo gradu esse debet.Fauor filiorum iam susceptorum,aut vt vitetur scandalum.Pan. in.c.quia circa.in.j.nota.extra de consan.& affini.Fauor vere ligionis christianæ.c.gaudemus.de diuor.& ibi oës doctores,

V L T I M A cõclusio.Inter existenç,in tertio vel remotiori gradu siue cõsanguinitatis,siue affinitatis iter eos etiam qui publica honestate cuiuscõ gradus nec sunt,præterea inter coniuctos cognatione spirituali papa etiam sine magna causa dispensare potest per glo.in.dict.c.literas,vide Angel.in summa in verbo matrimonium .iij.in decimo octavo impedimento,numero .iij.Quod fieri consuevit fauore matrimonij & liberorum quibus leges et iura canonica summopere fauent.Vide re nunc potes quam sit cõmoda,& vtilis de iure canonico gradium cognitione,& eorum dinumeratio.

Quartus Articulus in quinque
particulas diuisus.

Q V I N Q V E S V N T nobis diligenter examinata da pro arboris declaracione.

Primum quonamodo describantur hi termini cõsanguinitas, linea,& gradus.**S**ecundo expositio nominum in cellulis positorum est requirenda.**T**ertio duo expendenda sunt super cellula vacua.**Q**uarto quonamodo corp' arboris scindi debuerit.

C ij

Sexta.9.

Cause proprietas in coniunctos 2° gradu papa dispesi-

Septima.9.
et Ultima

ARBOR

CUltimum versabitur in quibusdā regulis utriusq; iuris, quibus in quoto quisq; gradu fuerit dignoscetur.

¶ Prima particula. ¶

CIRC A primū, diffinitiones horum trīum terminorum tradit lo. and. quas omnes sequuntur in hunc modum.

Consanguinitas est personarum attinentia ex eo prouenies quod vna ab altera descendit, vel ambæ ab eadem. Hæc diffini^{tio} clarissima est, licet etiam sic possit diffiniri, vt sit vinculum personarum, ab eodem stipite descendientium carnali propagatione contractum. Et hæc ultima clarius ostendit naturam diffiniti usq; adeo, vt facilius dignoscatur consanguinitas ab affinitate. Et dicitur secundū eos consanguinitas, quasi sanguinis unitas, quod consanguinei eiusdem sanguinis sint, cum ab eodem stipite descendant, cumq; propagatione carnis contrahatur.

Linea est collectio personarum ab eodem stipite descendientium gradus continens & numeros discernens, quæ triplex est ascendentium, descendentiū, & collateralium. I.j. & l. iurisconsultus. ff. de grad. cog. diffinitionem hanc posuerunt loan. and. & Stephanus Cost.

Gradus est habitudo distatiū personarum qua cognoscuntur quota agnationis, et cognationis, distantia inter se differunt, cui diffinitioni addēdū puto, aut affinitatis, quia in affinitate, & lineam, & gradus infra dicemus reperiri. Et dicitur gradus per similitudinem quandam scalarū in quibus sunt gradus ad ascendendum & descendendum. d.l. iurisconsultus. §. gradus.

¶ Secunda particula. ¶

SECUNDО loco unumquodq; nomen cellularū est declarandum. Habes ex linea ascendentium, Patrem, Matrem, Avum, Aviam, & cæteros ascēdentes, quorum noia usq; adeo sunt clara, vt altera declaratione non egeant, quorum derivationem si desideres à grāmaticis petito.

Ex linea descendientium habes filium, nepotem, & sequentes. Hoc nomen filius liberos prīmi gradus significat, nō nepotes, per tex. in. l. q; si nepotes. ff. de testa. tutela. An autem quandoq; appellatione filij veniat nepos, prosequitur Bar. in. l. liberorum, ff. de verbo. significa. Amplissimè Angel, areti, doctor

Consanguinitas
guida sit.

Vnde Consan-
guinitas
linea quid

Gradus quid

Vnde declaratur
Gradus.

CONSANGVINITATIS Fo.vij.

mehercule utilem doctrinam habens. Et non est qui pro hoc libro sibi comparando saccum & peram vendere non debeat, videto eum in. §. finali institut. qui petant tutores. Hoc autem nomen nepos multiplex est, Et enim quandoq; assumitur pro filio filij, vel filie vt in hoc loco & in.l. Gallus acquisilius cū suis §§. Item in rub. de hæred. ab intesta. venienti. Et in hanc significationem iureconsul. eo nomine vñi sunt.

*Quot modis
anticipatur ne
pos.*

C A L T E R O modo nepos pro filio fratris aut sororis accipitur ex doctrina Pau. de cast. in.l. si instituta. §. de inofficio. ff. de inoffi. testa. qui. §. videtur usurpare nepotem pro filio fratris. Sed ibi nepos dicebatur respectu testatoris aui, & nō respectu patrui. Hac ultima significatione vñi sunt canonum conditores in.c.j. de scismatic. in.vj. in.c. felicis. §. cæterum. de poenis in.vj. in.c. tua nos. de consanguini. & affinita. Huicq; significatio nonconformis est cōmunis loquendi usus per. c.j. §. similiter. in tit. quib. mod. feudū amittatur in vñib. feudo. qui cōmunis usus loquendi sumnopere amplectendus est in decisionibus causarum secundū Bar. per illum tex. in.l. librorū. §. quod tamen causa sius. ff. de lega. ij. pleni⁹ per eum in.l. labeo. ff. de supellect. lega. Vnde si legatū relinqueretur nepotibus partes iudices esse arbitrari, si filii filiorū superessent, eis legatū adiudicare est debere, nec enim abhorret omnino ab hac significatione cōmunis loquendi usus, quibus nō existentibus filijs fratrum, & sororum deberi legatum putare. Cæteri descendentes sua habent nomina notissima, qui omnes liberorum appellatione continētūr d.l. quod sinepotes. & d.l. liberorum. Si tamen liberos vocari alicubi contingeret ex ordine proximiōres admitti deberet. tex. in.l. j. C. de secū. nup. ibi scilicet gradibus seruatis. vide ibi glo. et quod amplè accumulaui. tex. est etiam in.l. fina. C. de verbo. signifi. declaratur per omnes in.l. gallus. §. quidam recte. ff. de libe. & posthu. Ex collateralium linea facilis, & usitata satis sunt nomina, nam ex latere paterno frater patris dicitur patruus, ex latere materno frater matris dicitur auunculus. l. iurisconsultus. §. auunculus. Soror patris amita. Soror matris matertera dicitur. §. item amitam. inst. de nup. Et si lubeat discurrere per omnes cellulas ex forma & arboris figura facile vnaqueq; persona co-

C ij

*Vñi cōmunis Am
pliſſeratq; in a
ſſiōnib⁹ cau
ſax.*

A R B O R

gnoscetur, precipue si quedam reijcas nomina que hucusq; mihi perperam posita esse videtur, ad graduūq; distinctionē minime apta, in cellula itaq; à patruo descendente debes locare filii & filiam patrui nō autē fratrem, nam collateralis esset, non descendēs respectu patrui. Item in cellula quæ descendit à patruo magno debes ponere filium & filiam eius, vt secundus collateralis à suo immediete ascendentē agnationis nomē capiat, grādum verò à petrucio. Idem emendes in arbore mulierum.

¶ Tertia particula. ¶

TE R T I A sece offert declaranda particula, in qua cellula vacue difficultates endabūtur. Primum iraç, quare nomen petrucij illi cellulæ inditum est. Preterea quæ fuit cōsideratio quare cellulā hanc vacuam esse oporteret. Prioris q̄stionis nō difficilis est solutio, quippe nomen voluntariū ad arbitrium ex animiç sententia imponitur, nā id positivū iuris est, quo volūtas pro ratione assignari solet. l.i. §. initium. & glo. in verb.ratus. ff. de postulando. Ioan. tamen and. refert se nomen sui bidelii imposuisse, vnuquisq; etiam nomen indet, vt volet. Quia persona de qua dubitabitur in cellula petrucij ponetur veluti si velis cognoscere in quo gradu titius cū suo patruo fuerit. Pones titium in cellula petrucij, & sic deinceps. Posteroris hæc sit dissolutio, quam duabus rationibus ita proponas.

Vna est quia ab eadem cellula omnes aliae in arbore posite denominātur, etiā si in obliquo ponantur, licet enim nomen oblitum immediete proximiorem inspiciat, tamē quoad numerum graduū ad petrucium refertur. Quare vides nomē filij in eadē cellula inseri non posse, quia si referetur ad descendētē qui ab eo producitur essent duo filij alter alterum producens. Si verò poneretur nomen patris & is à quo descendit etiā est pater duo essent patres alter ab altero productus; quod quām sit à natura alienum, nulli nesciunt. Idem si scribas nomen fratrīs, quia descendētum personis aut ascendentium non congrueret. Super his rationibus forte insisteres, quod imo non sit necesse cellulam vacuam ponī, & quod clarius esset eandem non inseri. Imo verò sub cellula patris poneretur cellula filij illius patris. Potissimum quia secundum descriptionem arboris, Pater ha-

CONSANGVINITATIS. Fo.vij.

bet duos filios nempe petrucium, & sequentem qui appellatur filius ergo sunt duo filij. Præterea filius habet duos patres, quia habet immediate petrucium, & postea eum qui ponitur in celula patris. Ideo incidimus in syllam quam euitādam supra diximus esse. Dic id non obstat, nam sine cellula vacua arbor cōsistere non posset, quoniam semota vacua cellula hic filius postea respectu descendantis ex eo esset pater, & respectu alterius esset auus. Ideo non assignares mihi rationem quare in cellula patris aptius ponas nomen patris, & in cellula filij qui idem pater est, præterea pī filius est ascendentis. Sed qñ cellula illa vacua est, & nullū nomen cognationis inseritur, ab eo omnes alij denominantur. Si refferas ad patrem erit filius. Si refferas ad filium erit pater. Si ad fratrem vel sororem frater dicetur. Et prudenti consideratione omnia atq̄ recto ordine locabuntur. Nec obstat quod deductum fuit contra formam arboris, nam pater quem habes in cellula pater est petruci, & petrucus est pater filij, ideo ille filius non est eius qui in cellula patris ponitur filius, sed petruci, nec posset inferri q̄ ille pater sit auus eius qui est in cellula filij. Quoniam si filium refferas ad patrem, cellula petruci non est computanda, vt statim dices.

CALTERA igitur est ratio, quare vacua est cellula petruci, quoniam quæcumq; computatio fiat inter alios; non faciēte petruci alterum collatiōis extremū, ea petruci cellula nuncq; est enumeranda. Sicut si velles videre inter auum & nepotem quisnam gradus sit, numerabis quatuor cellulas nepotis videlicet, filij, patris, & avi, omissa cellula petruci, ac si non esset in arbore, quia alias auus & nepos essent in quarto gradu cū quinq; essent personæ. Vbi autem petrucus est vnum cōparationis extremi bene venit tūc cellula petruci cōsumerāda, vt si computes à petruci ad tritauum incipere debes à petruci, & illā numerabis. Nec nomen nec effectum ergo habet cellula petruci nisi ipse vnum extremum faciat: quare illam vacuam esse necesse est.

¶ Quarta particula. ¶

CSequitur arbor cōmuniſ formæ. ¶

iiij
Abarus
Abaria
iiij

iiij
ppatru9
pamita.
v

iiij
proauus
proauia
iiij

iiij
patru9
pmater.
v

iiij
horu9 fili
us filia.
vi

iiij
pas
trus ma.
emira
mag. iiij

ii
Aurus
Auria
ii

ii
avu9 ma.
mfr. ma.
iiij

iiij
horu9 fili
us filia.
vi

ii
horu9 fili
us filia
v

ii
partrus
amita
ii

i
Pater
Water.

ii
Amicul9
materte.
ii

ii
horu9 fili
us filia.
v

ii
horu9 fili
us filia
iiij

i
Frater.
ii

i
Soror
ii

ii
horu9 fili
us filia.
iiij

ii
fris fili
us filia.
ii

i
Filius
Filia
i

ii
Soros
Sceptis
ii

ii
soros fi
li9 filia.
ii

ii
Pecpos
Pnepcis
ii

iiij
pnepos
pnepcis
ii

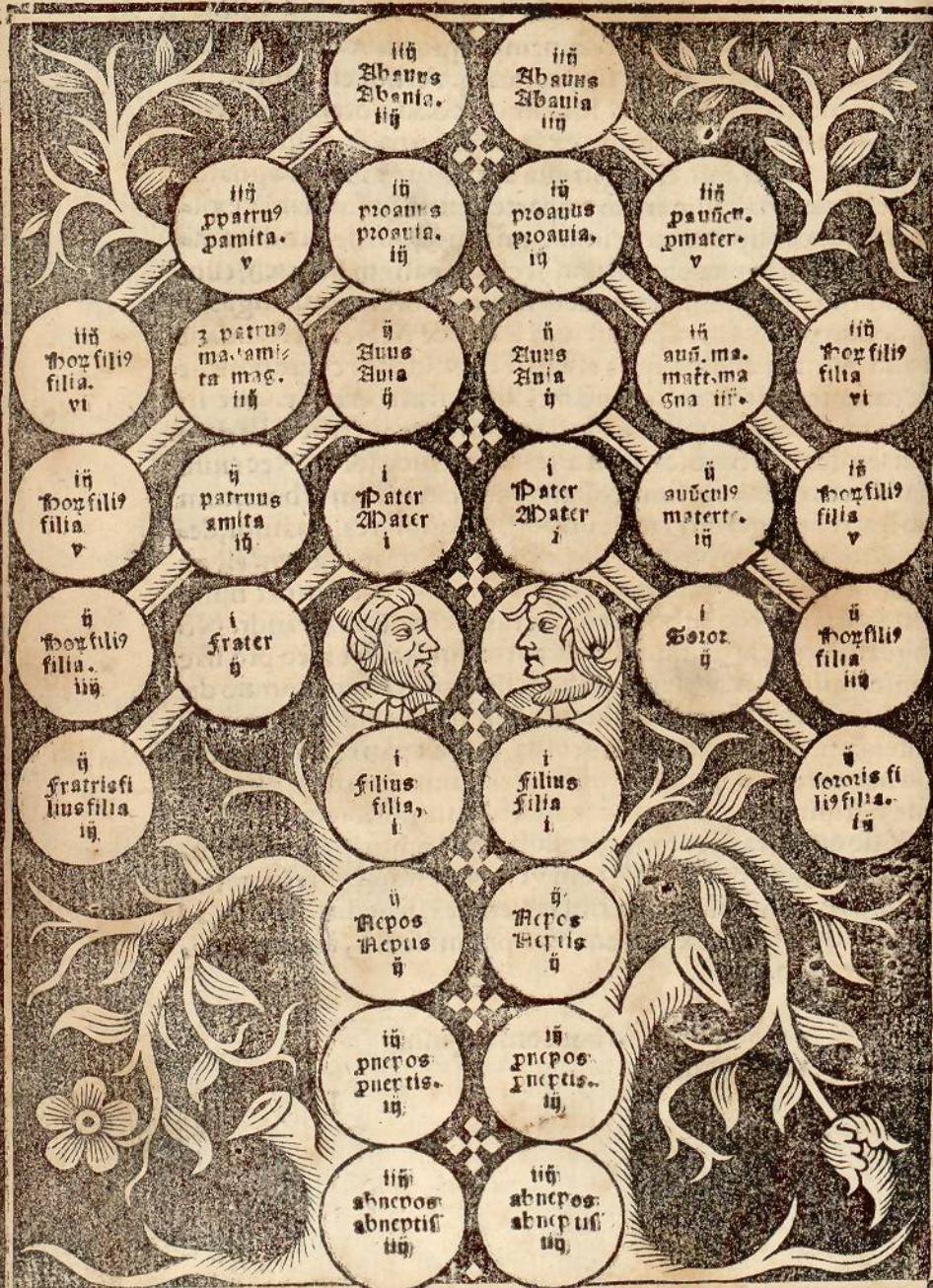
iiij
abnepos
abnepci9
ii

CONSANGVINITATIS. Fo. ix.

QUARTVM supereſt, nempe quonamodo corpus arboris diuidatur, quod ſic explicato. Arbor eſt duplex. Agnatorum, & cognatorū. Relinquo vobis notam diſerētiā inter agnatos, qui ſunt omnes ex linea paterna, & cognatos ex linea materna. §. i. inst. de legittima agna. tutel. Arbor agnatorū, fit ex linea masculinorum ex parte dextra in formam vexilli facta, quia accipies petrucium cum fratre, qui descendūt a mebo ex cōmuni ſtipite patre. Item accipies patrem petrucij, cum patruo qui descendunt ex eodem ſtipite auo. Non intelligas ergo, q̄ duo poſiti ſupra petrucium Pater & Mater descendant ex auo petrucij & auia, quia eſſent fratres, ideo nec iure poſſent eſſe parentes petrucij. Item nō intelligas fratrem eſſe eiusdē ſtipitis cum ſorore, quoniam ille frater eſt frater petrucij. Et deinde in ſequenti arbore ſoror eſt alterius petrucij ſoror. Nec enim poñēda eſt triplex persona collateralium in eadem arbore, cum duo fratres tot gradus faciat utroq̄ iure, quo tres, quatuor, decem, & deinceps. Cognatorum arbore ex parte mulierum eſt ex latere ſinistro ad formam vexilli, que mulieres continent nullo modo viris alterius arboris cōiunctas, ſecundū Ioh. andr. Nō tangūt dextros inquit, qui ſunt à parte ſinistra. Et ideo pro hac arbore mulierum expende alteram lineam rectam omnino diuersam à linea recta, quam ſumpsisti in arbore masculorum. Et conferas petrucium cum ſorore ſua, qui ex patre, & matre orum habuerunt, cōferatur q̄ illa mater cum materterā, quas ab eodem ſtipite deſcendere dicas auo, & auia nunc recens inuenitis, & ſic diſcurras per omnes cellulas ſecundum puncta & numeros in cellula poſitos. Verum ut melius intelligeretur arbore huius communis forma tibi facienda eſſent due arbores ad formam duorum vexillorum, una pro masculis, altera pro feminis hoc modo.

¶ Sequitur Arbor consanguinitatis Diuisa.

D

CONSANGVINITATIS Fo.vij.

FORMES ILLAM ut superior formata est in colla
teralim personis, positis duabus lineis rectis quod cur ita
faciendum sit accipe. Quoniam filius primo gradu cum patre,
primo gradu cum matre coniungitur, licet duo gradus minia
me reperiantur, qui profecto necessariò duo essent, si vnam ar
borem tantum esse affirmares, in qua tres reponerentur perso
næ. Dubitare tamen posse, nunquid mater tera q̄ posita in ar
bore mulierum, cōtingat fratrem qui ponitur in arbore masculi
lorum. Dico ego quòd si ille frater esset frater petruci descendē
tis ex ascendentibus tangentibus materteram, debet poni ille
frater in cellula sororis, & deinde numerabis cellulam patris &
cellulam avi. deinde quoq̄ descendes ad cellulam materteræ.
Idem dico de sorore respectu patrui, quia soror patrui descendē
tis ex descendentibus qui tangunt patrum, debet poni in
cellula fratris. Certum enim est, fratrem, et sororem eorum dem
parentum eodem gradu consanguinitatis alicui coniungi. Ideo
de his non sunt diuersæ cellulæ facienda, id idem puto de ma
sculis, quos finges esse in arbore cognatorum locatos. Qua
re in cellula fratris colloca sororem. In cellula nepotis ponas
etiam neptem, & sic immisceas mulieres virisdescendentes ta
men ex linea paterna, similiter in cellula sororis pone fratrem,
& in sequenti pone nepotem descendentes ex linea materna.

CS E C V N D A est arboris vtriusq; diuisio, nam vna
queq; tres lineas habet, Ascendentium, Descendentium, & Col
lateralium, si dicas, attenta prima diuisione dicendum est, non
esse in vna arbore nisi vnum collateralē videlicet fratrem in
arbore masculorum, similiter in arbore femellarum reperiatur
soror collateralis sola, & sic erit linea vnius collateralis & nō
plurium collateralium. Dic imo est linea collateralium in vna
quaq; arbore, non est enim vnis collateralis solus. Si enim pe
trucius est collateralis fratri, Frater est collatetalis petrucio, pre
terea si petrucia est collateralis sorori, soror petrucia collateralis
erit, & sic duo collaterales, sicut etiam non est ascendens sine
descendente, aut econtrario.

CI N V N A Q V A Q V E linea habes cellulas cōtinētes
gradus, quibus coniuguntur personæ ibi descriptæ, in eisdem

A R B O R

cellulis quatuor continentur nempe expressio personarum, p
trucius pater, avus. Præterea filius, nepos, frater, filius fratris. Al
terum est numerus punctorum. quæ designant gradus, in cellu
la patris habes vnum punctum, in cellula aui duo puncta & à
numero punctorum scies numerū graduū earum personarū quæ
conferuntur & comparantur cum petrucio, ad quem omnes
alii personæ referendæ sunt. ¶ Tertium est qualitas punctorum,
nam superiora esse debet rubra denotantia gradus iuris cano
nici, inferiora vero sunt nigra, quæ iuris ciuilis designat gradus.
¶ Ultimum est ordo punctorum, etenim quæ iuris pontificij
gradus ostendunt, in superiori loco ponuntur propter iuris cano
nici excellentiam, quæ autem iuris ciuilis, in inferiori. Quæna
autem est ratio quare iura ciuilia canonibus minus digna sint
ea reprehenditur ex subiectorum disparitate, nam canonici ius
subiectum est multò excellentius subiecto iuris ciuilis, quo
niā subiectum canonum est homo dirigendus vel per doctores
dirigibilis, secundū vitam christianam. Subiectum vero iuris ci
uili est homo dirigendus secundū vitam humanam, et rationē
naturalē, hæc refferunt docto. in proemio decretalium, vide ibi,
Panor. nu. xvij. Albe. & alij in proe. ffiorū. quorum auctoritate
nō egemus, id enim satis per se notū est. Quoniam subiectum
alicuius scientiæ: illud est, circa quod vniuersaliter illa versatur
ex philosophorū doctrina simul & dialecticorū. Sed ius cano
nicū tēdit ad vitam christianam disponens actus voluntatis, vi
tamq; hominū dñi nostri Iesu Christi præceptis conformen
dans. Ciuilia vero iura id tota mente conantur ut rationē natu
rali omnino pareatur, sup qua ciuiliis decisio posita esse debet,
& hanc ciuilem decisionē ante Christi aduentū si glosis creda
mus inuentam esse fatendum est, glo. est in. l. pridie. ff. de ferijs.
glo. in. l. titia §. seya. ff. de aur. & argē. leg. pro quibus facit tex.
in. l. circuncidere. ff. ad. l. cornel. de sicca. Verūtamen quia necel
farīd omnes humanos vitam christianā viuere oportet, iura ci
uilia conformia esse canonibus est necesse, ideo ipsum ius cano
nicum ciuili iure prestantius & nobilius esse fatemur, non insi
ciantes quidem canoniciū p maiori parte super ratione naturali
(qua homines rationales dicuntur) versari. Hodie tamē fatendū

est diuersa iura ad eundem finē debere accommodari, nempe ut
præceptis dei optimi maximī pareamus, Idcirco vñ alteri non
contradicere, sed sese inuicem iuuare debere putamus.

Quinta particula.

V L T I M O in loco superest ponamus regulas quibus gra-
duum dinumeratio fieri possit, quæ dinumeratio cum dissimiliis sit iuris ciuilis, & canonici priore loco (quia faciliores, &
nostro iudicio breuiores sunt) secundum leges graduum regulae subiicientur.

P R I O R regula. Ascendētium, & descentium quot sunt personæ omnibus cōputatis vna dempta tot sunt gradus, Regula hæc facilis est cognitionis. Si enim dubites in quo gradu sunt petrucijs, & pater, duæ sunt personæ, ergo vñ gradus. Itē si petrucijs, & auis conferantur, oībus cōputatis reperiuntur tres, tolle vnam, supersunt duæ, duo ergo gradus. Præterea petrucijs, & filius sunt in primo gradu postq; duæ sunt personæ, petrucijs, & nepos in .ij. quia tres personæ, & sic deinceps. Rursus cape lineas collaterales rectas per se & inter comprehendas ibi personas, ut frater cum filio fratris in primo, cum nepote in secundo, & sic consequenter. Qualis enim est collatio petrucijs ad suum patrem talis est filij fratris ad fratrem, qui licet dicatur frater respectu petrucijs, est tñ pater respectu sui filij, & auis respectu sui nepotis, & item de reliquis. Declara nūc regulam sic exemplis explanatam. Ascendentium & descendentiū ponitur in hac prima regula, quoniā facta est pro personis lineæ rectæ, in qua non repieres ascendētes sine descendētibus, nec eccentricario. Et consépleris tuam arborem, in qua vt statim dixi repries plures lineas rectas tametsi respectu petrucijs vna tantum ponitur. Deinde dicitur in regula quot sunt personæ, quod intelligo, quot sunt personæ necessariæ ad propagationem, non enim est necessarium quod vivant illæ personæ, modò quandoq; fuerint. Si ergo vivat proauius petrucijs, mortuis suo, & patre, nil impedit quominus proauius & petrucijs in tertio gradu sint, quoniā quatuor sunt personæ necessariæ, necessariæ inq; ad propagationem, nō potuit enim esse petrucijs pronepos proaui, nulli proauius filiū, ille filius alterum, & alter petruciū desce-

ARBOR

dentem haluerit. Similiter petruciū est in sexto gradu cū triis nepote, licet omnes personæ mediae deceaserint. Computantur enim omnes personæ, non quæ sunt in rerum natura, sed q̄ sunt necessariæ ad productionē tuncinopis. Vnū tamen dubium facere videtur, q̄ mortuo filio nepos subintrat eius locum &c. Dic verum in suitate, non autem in gradu, nisi per representationem, qua sit ne primus omnino corrumpatur, inquit ita Bal. in l.i.nu.vij. C.de secund.nup. Dicitur etiam omnibus computatis debes enim omnes cellulas dínumerare etiam cellulā petruci, si eum ad alterum refferas. Si tamen inter alios comparationem facis, eius cellulam non computabis, vt supra dictum est.

C Ultimo ponitur vna dempta super hoc verbo polles dubitate, quæ est causa quod vna demi debuerit. Eatamē est, quod ad primum gradum duæ personæ semper requirantur, etiam iure ciuili, vt infra clariss ostendetur, prout ad fenestram primam duæ collūnæ requiruntur, ad secundā tamen vna collūna sufficit. Si igitur ad primum gradum duæ sunt necessariæ personæ, ad sequentes verò gradus singulæ singulis sufficiat, semper plures erunt personæ q̄ gradus, & personarum numerus graduum in uno tantum numerum excedet.

S E C V N D A regula, & tertia dantur pro existentibus in linea collateralium. Scito igitur eorū duplicem esse lineam nempe æqualem & inæqualem. Linea æqualis est quando personæ equaliter distant à communī stipe ut petruciū, & frater qui distat æqualiter à patre. Similiter petruciū, & filius patrui qui æqualiter distant ab auo, & deinceps, duæ cellulæ sunt in linea æquali, si pariter à communī stipe distent. Communem stipitem dicas eum à quo omnium collateralium origo procedit immediate, ut pater respectu petruciū, & fratri patrui cois stipes, est auus, nā petruciū, & filius patrui originē trahunt simul ab auo, nec est aliis à quo ambo immediate orientur. Sed linea inæqualis est quando duo collaterales inæqualiter distat à coī stipe, ut petruciū cū filio fratri quorū cois stipes est pater, à quo petruciū distat uno gradu, filius vero fratri duobus, & potes exemplū per te ipse in ceteris cellulis ponere quarū vna plus distat à coī stipe q̄ altera.

CONSANGVINITATIS. Fo. xiij.

S E C V N D A igitur regula est. Collateralium in linea æquali quanto gradu quis distat à communī stipe eodem duplicitate distant inter se, vel se contingunt, exempli gratia. Petrus & frater distant æquali gradu à patre, qui est communis stipes, nempe primo, inter petrucium igitur & suum fratrem duo erunt gradus. Item petrus, & filius patrui æqualiter ab auctoritate distant, quorum uterque duobus gradibus, inter se igitur quarto gradu iure ciuili necuntur, regula hæc nunc altera declaratio ne non eget.

T E R T I A subiungenda est regula collateralium in linea inæquali quo personæ omnibus computatis una dempta res periuntur, tot sunt gradus, pone exemplum, Petrus, & filius fratris sunt in tertio gradu, quia sunt quatuor personæ petruce, pater, frater, filius fratris, demas unam tres supersunt, ergo tres gradus, discurre diligenter per omnes cellulas lineæ inæqualis, & una dempta nunquam decipiēris. **Q**uerebat quidam, quenam ex his personis demeda sit, an prima, media, an ultima? **R**espō di ex tempore. Obtrione ei à iure oblatam esse, dematur prima, dematur ultima, siue media nihil prorsus restat, modo una ex numero tollatur. **V**ides tres regulas iuris ciuilis dinumerationem continentes, quæ quamquam apud me verissime sunt, una tamen regula comprehendi mihi posse videntur. Hæc est ergo iuris ciuilis cognoscendorum graduum una sufficiens regula. **C**uiuscumque lineaæ quo personæ omnibus computatis una dempta tot sunt gradus. Ponito in primis exemplum in linea ascendentium, & descendentium in qua nostra regula est antiquorum primæ regulæ conformis, estque conformis regulæ eorum tertie, quam pro linea inæquali collateralium ponebat, nec est nunc quod putas differre collaterales in linea æquali à superioribus, si enim computatis petruce, patre, & fratre, tres reperias personas, una dempta duos reperies gradus, Item si petrucium, patrem, auum, patrum, filium patrui, dinumerares, quinq[ue] sunt personæ una dempta quatuor, quatuor ergo gradus erunt. Quod si diligenter expēderis, tot antiquorum regulis, et traditionibus facile videbis nihil opus esse, quibus auditorum ingenia magis ledebantur quam adiuabantur.

Vna regula q[ue]e
comprehendit

ARBOR

TSUPER his tribus regulis aut sup nra vna, duas emergeat
re video difficultates. Vna est cur ius ciuile, et canonici in lineis
ascendentium, & descendentiū cōueniunt, in collateralium aus-
tem plurimū inter se differat. Altera quā naturali ratione fit,
quod iure ciuilī duo fratres duobus gradibus, canonico autem
vno gradu distent.

CPRIORIS questio siquidem hēc est solutio. Canones
graduum distinctionē propter matrimonii, aut permittendū,
aut prohibendū cōsiderarūt, qui cūm ciuilis iuris prohibitionē
aut permissionē suis regulis consimilē conformēq; in linea ascen-
dentiū & descendentiū viderent, ius ciuile sectari nō recusarūt,
In collateralium autem personis aliter iura ciuilia disponere, q;
canonica visa sunt, nil mirum si in collateralibus diuersa iuraria
tione diuersa gradus ipsos numerarunt.

CAD secundā facilis erit responsio, si cōmuni scriben. doctrinā
nē adhæreamus. Nā de iure ciuilī persona addita personae facit
gradum, & sic duæ primæ personae duos faciunt gradus. Sed iure canonico ad primū gradum duæ requiruntur personae, licet
deinde ad vñiquēq; gradum vna persona sufficiat veluti in pri-
ma fenestra fabricāda duas collūnas requiri supra diximus, etsi
vna sequens alteram fenestrā facit. Hāc rationē ponit rex. in.c.
ad sedem. xxxv. q.v. Subiungens rationis rationē. Quonsā id
cūseruit de iure ciuilī graduū dinumeratio, per vnam personā
fieri potest. Nam vna persona succedit alteri, vnicā alteri tutor
esse potest, conformiter etiam in oībus vtilitatibus à iure ciuili
consideratis dicere potes. Sed matrimonii nisi inter duos fieri
potest minimē, quod solū canonici ius considerat. Ideoq; duas
personas iure canonico vnum gradū facere, vnicam verò iure
ciuili posse concludendū est. Hanc rationem si contra textū lo-
qui nobis liceret, facile diluereinus. Et enim dicēdum est eadē
ratione patrē & filiū duobus gradibus iure ciuilī distare, postq;
duæ personę duos faciunt gradus, quod tibi falsum esse liquet.
Proinde si persona addita personae gradum faciat iure ciuili,
duoq; fratres duos gradus ea ratione faciunt, tres igitur fratres
tres gradus facere est necesse, quod absurdum esse nemo nō co-
gnoscit. Præterea vt iure canonū in matrimonio duæ sunt ne-

CONSANGVINITATIS

Fo. xlij.

cessariae personæ, ita in successionibus, in tutellis, in cæterisq; su
perius præpositis utilitatibus duas personas requisitas esse vi
deo. Quomodo quæsio titius succedet si non est, cui succeda
tur. Quonammodo titius tutor erit, nisi sit cui tutelæ gerat? Vi
des duas psonas in quocq; negocio iuris ciuilis necessarias es
se. Quis enim dicat titium solū perseq; consideratū gradum fa
cere posse certe omnino secutiens. Facito igitur cōtra omnes
arboris hucusq; explicatores conclusionem. Non potest iure
ciuili primus gradus effici, nisi duæ persona adfuerint. Colla
tio enim aliqua, aut comparatio vno cum extremo fieri nō po
test. Quare secundæ questionis noua satisfacti p̄suasiua ratio hæc
est. Duo fratres aut plures canonico iure vno gradu distant li
cet iure ciuili duobus. Quoniam duo plurēs ve fratres, aut so
rores inter se extrema collationis in matrimonio facere nō pos
sunt, (cum matrimoniu inter eos intelligi haud quaq; quæsat)
in quo quidem matrimonio ius canonicū pro graduū dīnume
ratione inspiciēdū esse supra dixi. Ideo nec reciproca inter eos
collatio sed simplex tātum facienda est, Vnus ergo & simplex
iure canonico gradus, sed in eo quod à iure ciuili p̄spicitur duo
fratres duo extrema facere possunt. Intereosq; duplex collatio
fieri poterit, gracia exempli in successiōe. Sicut vnius alteri sue
cedere potest, ita ediuerso quoq; alter vni. Idem in tutellis, in bo
norum possessionibus, alijsq; similibus, duos ergo gradus esse
oportet. Si quisq; obiicit tres fratres tria extrema facere, tres
ergo erunt gradus. Dic tres fratres nō considerari vt pote nec
necessarios ad propagationem, duo ergo solūmodo sunt neces
sarij, licet enim frater aliquis esse non possit nisi fratrem, aut so
rōrē habuerit, duos tamen fratres vnius ad fraternitatem minia
me requirit. Sicut auus ad nepotem habendū duobus filijs nō
eget, nec vt quis pater sit, eum duos filios habere habuissē ue
oportet. Sed q; imo iure ciuili duo fratres sint in primo gradu,
sequenti ratione ostendo. Gradus est habitudo personarum di
statiū &c. vt supra in distinctione. Sed inter duos fratres est ea
dem habitudo, qualis est patris ad filiū, erit idem ergo gradus
inter duos fratres, qualis est inter patrē, & filium, qui se vnicō
gradu contingunt. Quod autē ea sit habitudo duorū fratribus,

A R B O R

qualis est patris, & filij, ostenditur. Sicut enim pater filio donare non potest. l. iij. C. de immensis donatio, not. in. l. frater à fratre. ff. de conditio, indebi. sic nec fratre fratri. l. iij. §. qui eiusdem postestate. ff. de donatio, inter vir. & vxo. Præterea sicut existentia sui hæredis in filio respectu sui patris reperitur, ita fratri erga alterum fratrem. l. iij. §. prius. versi. constat. l. sed si plures. §. quos possum. ff. de vulga. Insuper prout pater, & filius in alterius testamento testes esse possunt, duo etiam fratres. et sicut nec filius in patris testamento, sic frater in fratribus testamento testis esse minimè potest. §. pater. instituta. de testa. Ultimo frater fratri simul cum patre ab itestato succedit, auctē. defuncto. C. ad tertu. ergo similē gradum esse inferēdum est. Solue. Fateor talem esse inter duos fratres habitudinē, qualis est inter patrem et filium quoad quedam potissimum quādo hi duo fratres sunt in eiusdem patris pīte. Verūtamen habitudo hæc oritur à diuerso fonte. Patria enim pīas, quæ inter patrē & filiū est à patre oritur, & immediate, directe q̄ terminatur in filiū. Sed patria potestas quæ est in duobus fratribus eadem, non oritur ab uno fratribus in alterum terminata, imo vinculum fratrum ducitur ex persona eorum patris. (Id te tamen monuerim non tam facile id doceri quām intelligi posse) hoc est duo fratres persona patris egent, vt cōiungantur, sed pater, & filius à se alia nulla persona egent. ¶ Parum etiam obstat auctē. defuncto, quoniam multorum æqualis successio inter diuersarum linearum personas non requirit paritatem gradus, vt supra nouisti.

CS V P E R E S T ponamus canonum regulas quibus vñāquāq̄ psonā alteri hoc vel illo gradu iungi cognoscāmus. **C**P R I M A regula, in linea ascendentium, & descendētiū quot sunt personæ computatis intermedijs vna dēpta tot sunt gradus. Hanc intelligito prout eandem iure ciuili positam supra declarauī.

CS E C V N D A regula, in linea collateralium æquali quanto gradu quis distat à communī stipite, eodem distant inter se. c. quod dilectio, de consanguini. & affini. Sumas exemplum, pītricius, & frater distant à patre communis stipite vno gradu. Inter se igitur vno gradu distabunt, hæc regula facilis est ex superioribus.

CO BII C I A T aliquis ecquid non dicens iure canonico eodem duplicato, &c. sicut supra dixisti iure ciuili? Et vnde iure ciuili duplicatio illa procedit; canonico autem secus, ex superioribus satis responsum videtur quod ciuili iure duocollas laterales duo extrema faciant hincinde consideranda, collatioq; duplex fieri potest, sibi enim ipsi succedunt, sibi tutores efficiuntur, duplicatur ergo gradus. Sed iure canonico collaterales extrema duo facere non possunt, idcirco nec duplicari cōparatio potest, non enim duo fratres duo nepotesve aut soror cum fratre matrimonium contrahunt: quare dicendum est gradum ex duobus collateralibus non duplicari. Posset quis proiectus in hanc rationem insurgere. Primo quod pater filio, & contra succedat, tamen inter eos unicus est gradus, Secundo q̄ collateralles ultra quartum gradum duo extrema in matrimonio faciant, in quibus tamen gradus non duplicatur.

CAd primum videtur posse dici aliud esse quod hunc gradū in linea recta duplicari iure ciuili etiam impedit, quoniam idem pretius personarum ex patria potestate procedens illud facere videtur. Sed nec in matre ad filium, aut in patre ad emancipatum patria illa potestas id efficiet quare non planè satisfit.

CU Puto itaq; debere dici inter patrem & filium, aut inter matrem & filium alia ratione gradum non posse duplicari, quoniam duas tñ sunt personæ ad propagationē necessarie, duo fratres autem sine patre nullo modo reperiuntur. In comparatione igitur duorum fratrum, ubi tres sunt personæ longè facilius ciuili iure duplicatur, gradus quam inter parentem & filium.

CU Alterum etiam perfacile soluitur, quoniam collateralles ultra quatuor gradus canonico iure hodie non habentur consanguinei, præterea priorum graduum ratio omnibus vel remotioribus satisfacere videtur.

CU T E R T I A Regula, in linea inæquali collateralium quanto gradu remotior distat à communis stipite, eodem distant inter se. ca. finali. de consanguinitate & affinitate, habes exemplum. Petrus, & nepos fratis sunt in linea inæquali. Et cum nepos fratri distet à patre tertio gradu, distabit etiam à petro, scilicet tertio gradu.

A R B O R

Sequitur si remotior distet à cōmuni stipite decē gradib⁹, & proximior vno tantū, illum remotiore habere nouem in eodē gradu personas quarum vna descendit ab altera, nec personarum adiectio mutabit gradū si plures proximiores ad remotiorē refferas. Et rationē diligenter prænotabis, quia collateraliū extrema inter se canonico iure non inspiciuntur, sed totū ad cōmunem stipitē referēdū est. Si quid autem paulo acutius contēplemur pro collateralibus quib⁹ vna sufficeret regula nempe ista.

COLLATERALIVM quo gradu remotissimus distat à cōmuni stipite, eodem distant inter se, & exponas superlatiuū remotissimus in linea æquali negatiuē, in linea inē quali affirmatiuē. Hic tamē diutius insistere non decreui, quod res sit per se & clara, & absq; alia declaracione facilis. Esset p̄fentis materiae hoc loco finis, nisi trium quæstionū solutionem gratissimam esse intelligerē, quas ad focum comessentes castaneas agitare solent.

PRIMA ecquo casu titio verē liceret dicere frater meus meę sorori nuplīt legitime.

SECUNDĀ quo item casu titius rectē dicat, sum ego tibi patruus, tu quoq; mihi.

VLTIMO qua ratione dici potest, sum tibi auunculus, tu mihi quęq;.

PRIMA questionem, soluit tex. S. mariti. instituta de nup. vbi si pater. & filius nubant matri, & filie, is qui ex parentibus nasceretur, dicit frater meus ex parte patris nupsit sorori meę ex parte matris.

SECUNDAM. resoluit tex. in. I. iuris consultus. S. auia paterna. versi. idem evenit, vbi si duxero matrem tuā ex qua suscepī filiū, & tu meā ex qua filium pariter suscepisti, meus fili⁹ est tui fili⁹ patru⁹, meus enim filius tu⁹ frater est qui eiusdē tu⁹ filij pater es, q; autem fratres sitis patet, quia eiusdem matris estis filij, meę vxoris. Similiter tuus filius est patruus mei filij, ostēdo, quoniam est mihi frater ex eadem matre tua vxore natus.

VLTIMA sic planam facit tex. in. S. auunculus. versi. contingit in eadē, I. iuris consultus, vbi si tuam filiam duxero, et

tu meam ex quibus filij procreantur, meus filius est auunculus tuo, nam meus filius est frater matris tui filij vxoris tuę. Sed enim pater tue vxoris & mei filij. Similitet tuus filius est auunculus mei filij, quia tuus filius est frater matris mei filij, es enim tu pater tui filij & mea vxoris mei filij matris. Possentque pro ingenio cuiuscum dexteritate consimiles casus passim confingi, vnde alio quid utilitatis posset proficisci. At cum diuersitatem graduum haec non concernant his in presentia supersedeimus.

¶ Sequitur Arbor affinitatis, &
publicae honestatis.

AD HANC ARBOREM PLURA sunt nobis expendenda capita. ¶ Primum versabitur circa diffinitionem affinitatis tam à iure canonico, quam ciuili assignata. ¶ Alterum differentiam inter affinitatem, consanguinitatem, publicamque honestatem continet. ¶ Tertium indicabit, quantam sumus relaturi utilitatem ex cognitione collationis graduum, generis, siue affinitatis, siue publicae honestatis lineam spectes. ¶ Quartum complectetur regulas quibus genera, lineam, & gradus affinitatis, publicaeque honestatis plana facimus. ¶ Ultimum arborem nuncque antea recte concinnatam edificabimus, in suamque naturam, ac iustam formam erigemus.

¶ Primum Caput. ¶

CANONICA iura affinitatem definiunt hoc modo, ut sit personarum proximitas ex coitu proueniens omni casu parentela, c. discretionem. &c. p.e. de eo qui cognoscere, cōsan. uxori suę. Proximitatem personarū dico, quia est quoddam vinculum, & coniunctio quedam, qua personæ in cōiunctu alijsque hominum actibus iunguntur. Potissimum si ex coitu maritali affinitas producatur, in quo inferius exēpla sumemus. Præterea dicitur proueniens ex coitu, quoniam sola haec copula carnis sit maritalis, sit fornicularia, nexus est huius propinquitatis sine qua nec genus nec gradum propinquitatis huius reperiemus. Ultimo dicitur omni parentela, hoc est etiam si non sit parentela, aut consan-

guinitas, nam fateor quandoq; vb; est affinitas, illic & consan-
guinitatem esse, verū ob eam sanguinis vnitatem affinitas non
denominatur.

CI V R E ciuili affinitas est personarum proximitas ex nu-
ptijs pueniens omni carens parētela. Ex verbo hoc ex nuptijs
proueniens ponitur differētia inter ius canonicū, & ciuile, quip
pe ius canonicum affinitatem metitur in coitu etiam nō maris-
tali in.d.c. discretionē. Sed ius ciuile eum coitum non conside-
rat nisi inter coniuges constituerit.l.non facile. §.affines. §.scienc-
dū.instī.de grad. Azo, tamē coitū solū etiam hoc iure affinitas
tē aliquādo producere dicit secundū Ang. de aretio.in.d. §. af-
finitatis.nu.iiij. quod verū ipse putat, pro quibus est casus in.l.j.
in fine. & ibi glo. ff. de cōcubinis, sed ibi quid specialitatis inue-
nitur regulariter igitur secus. Horum autē iurium eā puto dif-
ferentiae rationem esse, quod ius canonicū coitum omnē extra
matrimoniuū condēnet. Mat.v. maiorēq; honestatē requirat in
matrimonio, § ciuile, vt not.in.c.fina.de clandest. desponsa ad
quod permitendū prohibēdū ve gradus isti affinitatis dinume-
rantur. Vndē si coitu quodā quasdā personas pollutas esse cō-
stet, eas iura canonica inhabiles, iura vero ciuilia matrimonio
aptas putant, Præterea finem hunc præcipuum ciuilia iura his
gradibus præfixerūt, quo successiones, tutelas, aut id genus cæ-
tera deferantur, Canonicum autem, quonā pacto summa cum
honestate matrimonia celebrentur.

AFFINITATEM autem eō dici existimo, quod plu-
riū sit ad vnum finem vnitatis.d.l.non facile. §.affines, & hoc
modo Ioan.and.verbum illud int̄ pretatus est,

¶ Secundum caput. ¶

CONSANGVINITATIS, & affinitatis differen-
tiam ostendunt variae diffinitiones, quas supra declarauis-
mus, Differentes enim descriptiones diuersam rei substantiam
designant.l.j.in princi.C.de iure emphiteo. Quod differat præ-
terea facit, quoniam consanguinitas ex carnis propagatione in-
ducitur. Affinitas ex carnis copula, etiam si non sit generatio
vlla, aut propagatio. Insuper carnis propagatio inter carne cō-
iunctos cōsanguinitatem inducit, at copula, inter copulatos af-

finitatē nō gignit, sed inter alios de quibus infra in.iiij.c. dicetur,
P **V** **B** **L** **I** **C** **A** honestas aliunde oritur, nempe ex sponsa
 libus.c.j.de sponsi, & matrimo.in.vj. Sponsalia autē est futura-
 rum nuptiarū promissio.l.j.ff.de sponsa, vt quando duo per ver-
 ba de futuro contrahunt. Sic. Capiam te in vxorem, capiam te
 in virum, sponsi efficiuntur, inter quorum vnum, & cōsanguineos
 alterius est publica honestas, vt in.d.c.j.dicitur. Quæ spō-
 salia si in matrimoniu consummatū transeant quia copula car-
 nis interuenit, affinitas inducitur secundū Pañ.in.d.c.sponsam
 nu.iiij.de sponsali.

E **S** **T** autem adeò illa publica honestas affinitati socia, vt
 quibus regulis affinitas matrimonium impedierit, eisdem &
 publica honestas secundum Ioan.andr.in.di.ca. non debet. &
 Ange. in summa in verb. matrimonium.ij.in.xiiij. impedim.
 quod tibi erit (si notaueris) vtilissimum, Huius tamen publicæ
 honestatis regulas arboris nostre pōtificie confectores quām
 libet necessarias omiserunt, quas tamen loco suo inseremus.

I **N** **T** **E** **R** **E** **A** aduertas quandoq; consanguinitas sola
 inter duas personas reperitur, vt inter duos fratres, quādoq; so-
 la affinitas: vt inter maritum, & fratrem vxoris, quādoq; publi-
 ca honestas per se sola, vt inter spōsum & fratrem spōsa, aut so-
 rorem. Aliquando est triplex vinculum in eisdem personis, vt
 si ponas duos consanguineos sponsalia, & postea matrimoniu
 consummasse, Aliquando consanguinitas & affinitas, si inter
 duos consanguineos sit carnis copula. Aliquando eriam est cō-
 sanguinitas, & publica honestas, vt si inter duos consanguineos
 contrahuntur sponsalia. Hæc ita cumulat hic Ioā. Andr. quod
 summa cum diligentia est amplectendum, si dispensationem
 horum impedimentorum volueris impetrare, quotquot enim
 inter duos cōtrahere volētes ipedimenta cōperiūtur, summo
 pontifici narranda exprimenda sunt. c.cæterum. c.sup literis,
 extra de rescriptis.

¶ Tertium caput. ¶

C **O** **N** **S** **I** **D** **E** **R** **A** **N** **D** **V** **M** est diligentissime, quęnam
 sit vtilitas in gradibus affinitatis, aut publice honestatis di-
 gnoscendis, quā respondeo & dico versari circa prohibitionē,
 aut pmissionē m̄rimoniij, put tribus cōclusionib⁹ cōpletemur

ARBOREA

CVN A E S T, Licet olim esset prohibitum matrimonium, in secundo, vel tertio genere affinitatis, aut publicae honestatis hodie tamen secundum, aut vltius affinitatis, aut publicae honestatis genus non prohibetur. *tex.* est in. c. non debet. de consang. & affini. & ibi glo. & Panor. Huius conclusionis ratio ponitur in. d. c. ne matrimonia tardius celebrentur. vt q̄ facilior esset, & non tam dubius matrimonij vsus. Pauci etenim in eodem loco reperiebantur, inter quos non esset aliquod affinitatis genus iure canonum ex copula carnis proueniens. Est etiā ea lex melior. & cui facilius pareatur, que iugū suaue & onus leue in sese contineat, vt in sacris asseritur.

C S E C V N D A conclusio. Sicut olim inter coniuctos affinitate, aut publica honestate ascendentes & descendentes erat prohibitum matrimonium in perpetuum. q̄. affinitatis. insti. de nup. Ita hodie inter eos permitti non potest. d. c. nō debet, licet quidam contrariū dicere ausi sint, quorū opinionem vide re probatam in arbore consanguinitatis in quarto articulo. Sumas interea huius conclusionis exempla, prohibeor ducere in vxorem ex altero forte marito ex mea vxore descendente vel aliquam ex ascendentibus in infinitū. Prohibetur q̄ uxor mea me mortuo cū ascendentibus, vel ex me descendantibus ex altera uxore in infinitum contrahere.

C T E R T I A, olim prohibebatur matrimonium inter collaterales septimo proximiōri gradu coiunctos. Hodie vero, q̄ quarto aut proximiōri gradu se contingunt tantū contrahe re prohibentur, per *tex.* in. d. c. non debet. de consang. & affini. de publica honestate, habes *tex.* in. c. sponsam de sponsa & matrimonio. qui licet loquatur indistincte debet tamen intelligi secundum terminos affinitatis secundū Ang. de aret. in. q̄ si uxor. insitū. de nup. quod clarius ostendit Panor. in. d. c. sponsam. nū. iiiij. Duorum hoc loco danda est ratio. Primū est quænā causa ad quatuor gradus prohibitionē hanc limitauit, vbi dicasamōris dilatationem amplificationemq̄ edicto causam dedisse, & matrimonij fauorem, in quo quatuor humores exerceri necessariosc̄ esse constat. d. c. non debet. **A**lterum est quare vltius hodie prohibitio non p̄trahatur. Cuius rei eam puto, fuis-

se causam, ne plures retraherentur reuocarenturq; à contrahendo matrimonio, quibus scrupulus aliquis conscientiae graduū forte incognitorū innigeretur, nē ve multis infringendi legum conscripta causa detur, prout in simili dicit tex. in auctō. vt sine prohibitio matres. §. quia vero. col. vij. Erat enim contrahere in quinto, sexto, aut septimo gradu peccatum, quia prohibitū, nūc verò quia permisum, probabile. In his tamen quatuor affinitatis gradibus, aut publice honestatis tanta est prohibitio, vt non modò contrahendū impediatur, verum etiā cōtractum disrimat, c. i. de spōsa. in. vj. notat plene Pañ. in. d. c. spōsam in fine.

Quartum caput.

HOC loco assignandæ sunt regulæ. quibus genera, linea & gradus affinitatis publicæ honestatis designemus. Hoc tamen primū scitote etiam in hac arbore lineam reperiri, ideo diximus linea ascendentū, & descendentiū à linea collateralium differre, vbi regulas matrimonij prohibitius in seruimus. Verū est tamen hic affinitatis genera, & publicæ honestatis consistere, rameis in consanguinitatis arbore genera non multiplicentur, omnium etem consanguineorū vnum est genus licet gradus & lineæ diuersæ sint.

CP R I M A regula, persona addita personæ per carnis copulā mutat genus, sed non gradū. glo. hanc ponit in. d. c. nō debet, quā per particulas declarabis. Dicitur primo persona addita personæ, hoc est persona vnius consanguinitatis iuncta persona alterius per copulā carnis mutat genus, intellige quando semel erat primū genus cōstitutum. In primo enim genere confiendo duas personas diuersæ consanguinitatis necessarias dicō, quibus persona alterius consanguinitatis addita mutat genus, siue accumulat, vt inter primā personam & hāc vltimo additā sint duo genera, quēadmodum ad primū gradū consanguinitatis sunt duæ personæ necessariæ, quibus si altera alterius gradus iungatur, fiet secundus gradus, & sic gradum mutari dicere possumus. Dicitur vltimò non gradū. Possent enim esse duo genera aut plura, vbi unus solus est gradus, vt in corpore a boris declarabitur. Si enim titi⁹ est affinis frarri suæ vxoris in primo gradu, & in primo genere, erit in secūdo genere cū uxori

A R B O R

re fratri cognita, sed in primo gradu, & cum altero marito p̄dī
ētē vxoris in tertio genere in primo tñ gradu. Eodē modo duo
erunt in secūdo gradu, & in primo genere, velut titius cum pa-
truo suā vxoris. Posset cōsimilia exempla sumere, quib⁹ re-
sultat gradum, & genus in affinitate impertinenter se habere,
Hæc regula rātū ostēdit qđo genera affinitatis, aut publicē ho-
nestatis constituantur, quo autem genere duę personę iungā-
tur per distantiam personarum carnis copula coniūctarum ex
inferioribus regulis noueris. Verūm animū tuū ex generis dia-
uersitate non vexabis, quippe primū genus tantum hodie phi-
bitionem habet, vt in arbore dices.

C A L T E R A regula (qua quoto gradu affinitatis aut pu-
blicē honestatis aliqui iungātur declaratur) Quoto gradu cō-
sanguinitatis quis est viro coiunctus, eodem affinitatis gradu,
aut publicē honestatis mulieri cognitæ aut sponsæ coniungi-
tur. Et econtrario quoto cōsanguinitatis gradu est quis mulie-
ri cognitæ, aut sponsæ coiunctus, eo affinitatis, aut publicē ho-
nestatis est viro coiunctus. In his regulis refferas gradum affi-
nitatis ad virum & mulierem cognitam, Gradum vero publis-
cē honestatis ad sponsas quæ sic non immiscuissim ad vitandā
obscuritatem, nisi in sequenti regula omnia tibi liquidarentur
vbi fiet affinitatis, & publicē honestatis separatio. Ad gradum
affinitatis posuisti necessariō verbū cognitam, quia s̄p̄ius fuit
dictum affinitatē sine carnis copula iure canonico nō cōtrahit.

T R E V O C O nunc in dubium an affinitas ex matrimo-
nio per verba de presenti non secura copula carnis cōtrahatur,
an publica honestas? non dices affinitatem contrahi, vt ex ver-
bo cognitam statim diximus, nec publicā qđ honestatē ex spon-
sibus oritur contractis per verba de futuro. l.i. ff. de sponsa. &
matrimo. in. c. j. eo. titu. in. vj nec dici potest nullam harum res-
periri, nam verba de futuro plus posse qđ de presenti mihi p̄su-
sum esse non potest. c. si quis vxorem cū sequēti. xxviij. q. ij.

T R E S P O N D E O iure ciuili difficultatem esse modicā,
quo ex nuptijs affinitas contrahirur sine copula. l. nō facile. s.
affines. ff. de grad. cog. Sed iure canonico (quod in causa matri-
moniali semp̄ consideramus) difficilis est huius questionis fo-

A F F I N I T A T I S.

Fo. xviii.

Iutio. ¶ Verumtamen puto inter maritum & consanguineos
vxoris nondum cognitæ publicam honestatem non affinitatē
versari, quod declarat Panor. in. c. sponsam. nu. ij. de sponsa, at
tentu eo potissimum quòd matrimonii verbis de presenti con
tractum sponsalia appellari possunt. Et talis maritus spōsus, di
ci. d. c. si quis vxorem. Panor. in. c. j. nu. iiiij. de spōsa. Allego tex.
in. c. ex literis. de cōsangu. & affini. in. c. penul. de sponsa, spō-
detur enim futura carnis copula secundum eundē ibi, inferri po
test ex superioribus quosdā esse iure ciuili affines canonico ve
ro securi, ecōtrario quoq; de cōsanguineis cognitē extra matri
moniū dicere potes. Sed id quia ciuita iura publicam honesta
tem illam non nouerant. Ex hoc vides quām sit necessaria ar
bor publicę honestatis, de qua nullus adhęc vñq; tempora men
tionem fecit.

¶ T E R T I A regula gradus affinitatis plenius declarabit
quæ talis est. ¶ Per carnis copulam viri, & mulieris inter con
sanguineos viri & mulierem cognitam. Item inter cōsanguineos
mulieris cognitæ, & virum cōtrahitur affinitas primi ges
neris eiusdem gradus cuius est consanguinitas. Dicitur primo
per carnis copulam, quia ab ea sola iure canonico affinitas pro
cedit, nec sufficeret si cognoscere mulierem vir attētaret. c. ex
traordinaria. xxxv. q. iiij. & ibi glo. nō est ēm eo casu duorū vni
tas, præterea dicitur viri & mulieris non mariti & vxoris, quia
etiam si copula non sit maritalis affinitatem producit. Insuper
dicitur inter consanguineos viri & mulierem cognitam, Iterū
inter consanguineos mulieris cognitæ & virū, ex quibus ver
bis duo inferuntur.

¶ P R I M U M, quòd vir & mulier nō suunt affines, sed affi
nitatis principium. glo. in. d. l. non facile. §. affines. glo. in. §. af
finitatis. institu. de nup. Si tamen vxorem maritus affinem in
testamēco nuncuparit, dispositio minime viciabitur. l. non ideo
minus. C. de hæredib. instituend.

¶ S E C U N D U M infero cōsanguineos viri & cōsanguineos
mulieris affines nō esse. tex. est i. c. qđ sup his. de cōsan. &
af. tex. est i. §. mariti. isti. de nup iura ciuilia hic allegare. licet,
q; canonibꝫ sūt cōformia. Deinde dī primi gñis affinitas, habes i

A R B O R

prima regula, quid sit primū genus, quidue secūdū. Super quis-
bus generibus pōt dubitari. T̄ itius cognouit bertam sibi nō cō-
sanguineam quam Tit̄ cōsanguineus item cognouit, an sint
duo affinitatis genera? Dic quōd non, nam ad multiplicationē
generis supradixi tertiam cōsanguinitatem per copulam adiū-
gi debere, Per primam enim copulam īrre omnes duarum cō-
sanguinitatum & copula coniunctos respectiue personas est
contracta affinitas, & ideo īter eiusdem consanguinitatis per-
sonas quotiescumq; carnis copula īterueniat, genus multipli-
cari minime potest, īter quas ex prima semel contractum fue-
rat. arg. c. vir & mulier. de secund. nup. quod etiam fieri nīsi fru-
stra posset ergo. l. hēc stipulatio. §. i. vt lega. nomine caueatur.

¶ Ultimo dicitur eiusdem gradus cuius est consanguinitas,
vult hēc particula gradus affinitatis esse metiendos à gradis
bus consanguinitatis, is ergo qui est in primo gradu consan-
guinitatis cum titio, est in primo gradu affinitatis cum mulie-
re per titium cognita. Item is qui est in secundo gradu consan-
guinitatis cum titio, est in secundo affinitatis cum muliere per
ipsum cognita. Econuerso quoq; is qui est in primo gradu con-
sanguinitatis cum berta, est in primo gradu affinitatis cum vi-
ro qui eam cognouit, is q; qui est in secundo gradu consangui-
nitatis cum eadem, secūdū gradu affinitatis cum viro īūgitur;
qui eam cognoverit, & sic deinceps.

¶ Vnū tamen velim notes cūm gradus consanguinitatis per-
quisieris, ad quos referre dicimus gradus affinitatis, eosdem cō-
sanguinitatis dinumeres secundum ius canonicum, nō autem
cures vlo modo computationem consanguinitatis vt tradūt
regulæ iuris ciuilis. Quoniam gradus hos affinitatis de quibus
ad presens mētio quædam habetur, matrimoniorū causa nos
selaboramus.

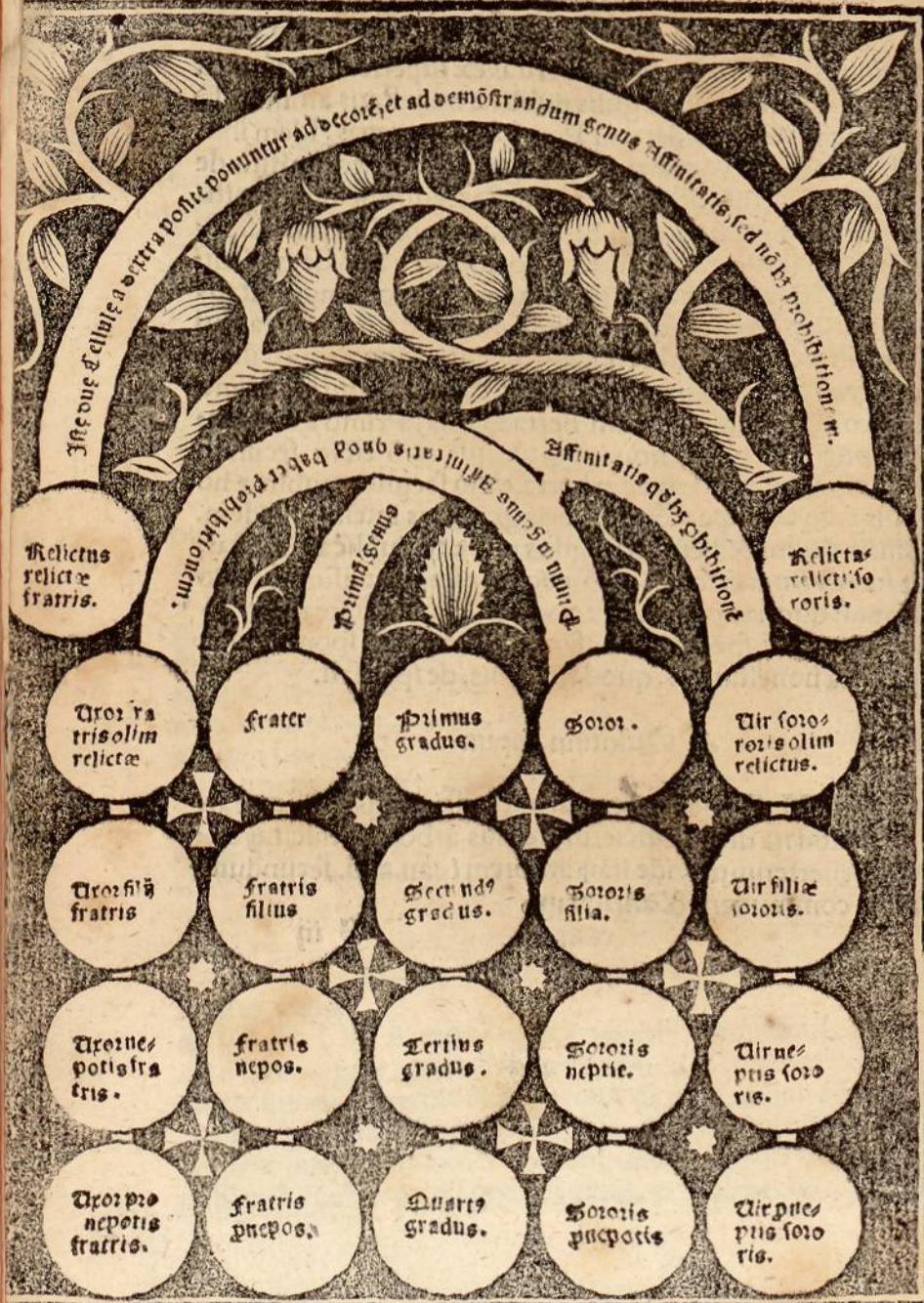
¶ V L T I M A regula gradus publicæ honestatis explicat
quæ summopere am plectanda est, tametsi a ceteris pretermis-
sa. Per sponsalia verbis de futuro aut de presenti īter sponsum
& sponsam contracta, īter sponsum & consanguineos spons-
sæ. Item īter sponsam & consanguineos sponsi contrahitur
publica honestas primi generis eiusdem gradus cuius est con-

sanguinitas. ¶ Huins regulę veritas ex superioribus satis est nota. Quoniam eisdem regulis publicae honestatis affinitatisq; impedimentum consideratur Panor. in.c. iuuensis . Idem in.c. sponsam de spōsa. & matrīmo . Angel.in §. si vxor.institu.de nup.per omnia(inquit)publica honestas sequitur limites affinitatis & cōsanguinitatis. ¶ Sumamus exempla, titius despōsauit bertam siue per verba de futuro siue per verba de presenti non secuta copula, is qui est in primo gradu consanguinitatis cum titio, in primo gradu est publice honestatis cū berta, qui verò est in secundo gradu consanguinitatis cum titio, est in secundo gradu affinitatis cum eadem, Ediuerso, qui est primo gradu consanguinitatis cum berta sponsa, Primo quoq; publicae honestatis gradu titio iungitur, qui verò est in secundo gradu consanguinitatis cum berta, est in secundo publicae honestatis cum titio sposo, in cæteris gradibus intelligito idem. Sed inter titium & bertam sponsos nulla est publica honestas, sicut inter virum & cognitam nec affinitatem posuimus, alio qui sponsi nuptias contrahere non possent. Præterea inter cōsanguineos titij sponsi & consanguineos bertæ sponsæ nulla est publica honestas.d.c. quod super his, de sponsali,

¶ Quintum caput.

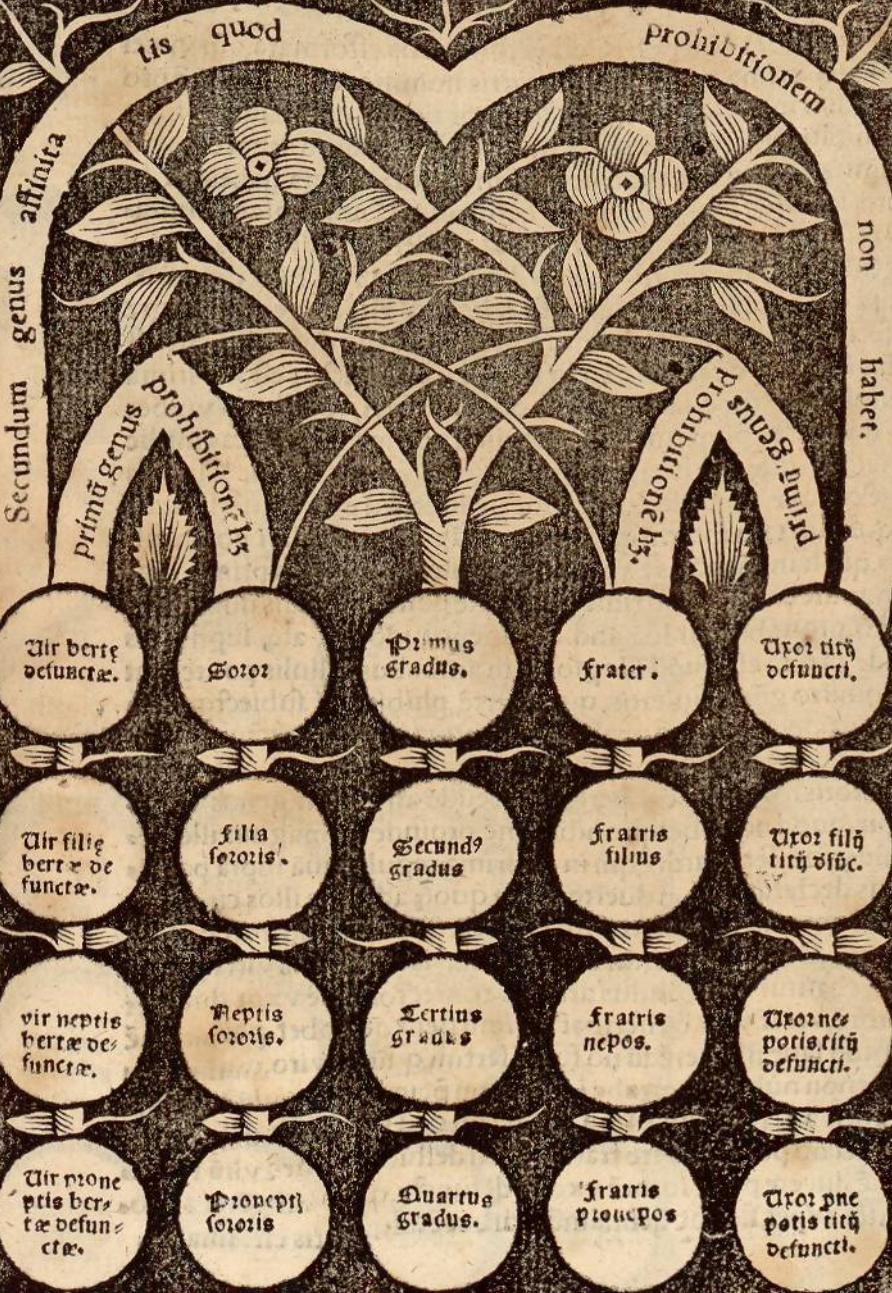
V L T I M O loco corpus arboris affinitatis ædificare līcer, quod ita demū efficietur, si prius arborem hucusq; extrectam euerterimus, vide itaq; arborem Ioan.and. secundum formam communem & antiquam,

E ij

HÆC ARBÓR est incómodius efformata, qm̄ in cel
lula prima habes vxorē fratri nomine cōi, vbi nomē pro
priū esset in obliquo reponēdū vxor titij, ad quod noia consan
guinitatis frater soror refferantur vt dictū fuit, in arbore cōsan
guinitatis de cellula petruci. Itē in vltima cellula habes vir so
roris in cuius locū repone vir bertę, ad quā noia cōsanguinitas
tis refferas, quibus affinitatis gradus metimur. vt supra dixi.

CInsug in eadē prima cellula dicitur olim relicta &c. certe &
illud q̄q̄ obscurū, dubiūq̄ an sit relicta & aliā duxerit, v̄l̄ pegre
pfectus reliquit, clarus igitur dices vxor titij defuncti. Sic est
enī mulier iure canonico relicta, q̄a vir defunctus est, in vltima
cellula habetur etiā vir sororis olim relictus, vbi clarus vir ber
te defunctę ponetur. Et tā in prima quā in vltima dicas mulie
res illas fuisse cognitas, alioqui affinitatē nō reperies. Omnes
alię cellulæ cōmode satis collocate sunt, sed miror quōd circu
li quidam tam interni quā extrarij īpridem sublati nō sint ab
his, qui hanc arboris expliacionē sumpterūt, ac in primis ma
gnus ille circulus extrinsecus ineptē ponitur cū suis duab⁹ cel
lulis, prout fatetur Ioā. and. Sed ineptitudo illa, atq̄ supfluitas
inde pfecta est, quōd ille psonæ in ambabus cellulis posite sint
in quarto gñē affinitatis, quod certe phibitioni subiectum nō
est, secūdo genere nō prohibito. Aptius igitur ptractus fuisset
ille circulus à cellula prima vxoris fratri ad vltimā cellulā via
ri sororis. Nā inter eas personas secūdū affinitatis genus cōpe
ritur, quod nō habet phibitionē, proinde sic magnus ille cir
culus nō esset inutilis, qm̄ in eo prima regula, quā supra posui
mus declararetur. Aduertendum quoq̄ ad duos illos circulos,
quorum vñus oritur à cellula vxoris & terminatur ad cellulā
sororis. Secūdus ducitur à cellula frati ad cellulā viri sororis.
Verebantur credo huius arboris confectores nē vxor duceret
sororē, vel s̄ virū, cū iscribat. Primū gen⁹ qđ habet, phibitionē
Quod sanē illis verēdū nō fuit, pfectum quū vir viro, raulier mu
lieri non nubar. Protrahe igit̄ primū p̄cipuūq̄ circulū à cellula
vxoris ad fr̄is cellulā. Itē à cellula viri ad sororis, vt designetur
viduā nō posse nubere fratri mariti defuncti, rēter virū super
stūtē ducere posse sororiē vxoris defunctę, qbus diligenter ac so
larter expensi, hoc delinamēto arbore affutatis effimab̄s.

SV P E R hac arbore hoc modo effigita pro declarata
tione quæro, quid designent cellulæ mediæ? In quibus hos
numeros inuenire licet, primus, secundus, tertius, quartus
gradus &c. Dic numeros illos consanguinitatis gradus, & de-
inde affinitatis significare. Ideo nomen consanguinitatis, aut af-
finitatis per se non inserit, ut utrumque possit designari. Titius ergo
deffunctus in prima cellula, fraterque in primo consanguinitatis
gradu erant, ille igitur frater cum illavxore superstite in primo
gradu affinitatis erit. Intellige igitur quod frater est frater eius qui
est in patre casu primæ cellulæ neppe deffuncti titij, inter quos
est consanguinitas, inter fratrem autem & vxorem quæ est in
nominatio, affinitas coperitur, ex altero latere soror ponitur in
penultima cellula, quæ est consanguinitate iuncta berte deffun-
ctæ, quæ in obliquo ultimæ cellulæ reponitur. Affinitas vero in
ter sororem & virum eiusdem ultimæ cellulæ. Similimodo di-
cas in secundo ordine, nam cellula in qua secundus gradus loca-
tur, designat quod fratri filius est in secundo gradu consanguini-
tatis cum eo qui ponitur in prima cellula eiusdem ordinis in ge-
nitivo filio fratris deffuncto scilicet, et in secundo gradu affini-
tatis cum ea quæ est in recto casu nempe vxore filij fratris. Edi-
uerso in penultima cellula secundi ordinis ponitur sororis filia
quæ est cum eo quem vides in ultima cellulæ in genitivo in secundo
gradu consanguinitatis. Cum eo vero qui est in noitivo in secun-
do gradu affinitatis. Prosequere ut velis, alias inferiores lineas
& semper mente teneas, quod in primis cellulis mulieres super-
sunt viris deffunctis qui eas cognouerunt, in ultimis cellulis mor-
tuæ sunt mulieres cognitæ superstitibus viris.

CS E C V N D O quæro in cellula secunda primi ordinis
ponitur frater, in penultima ponitur soror. An sint inter se fras-
tres? Dic quod non, nec enim ille frater refertur ad sororem, sed ad titium
deffunctum principaliter, sicut illa soror non refertur ad fratrem,
sed ad bertam deffunctam. Ideo videre potes duas esse arbores,
quarum utræque plana facit illa linea media in qua gradus dinume-
rantur.

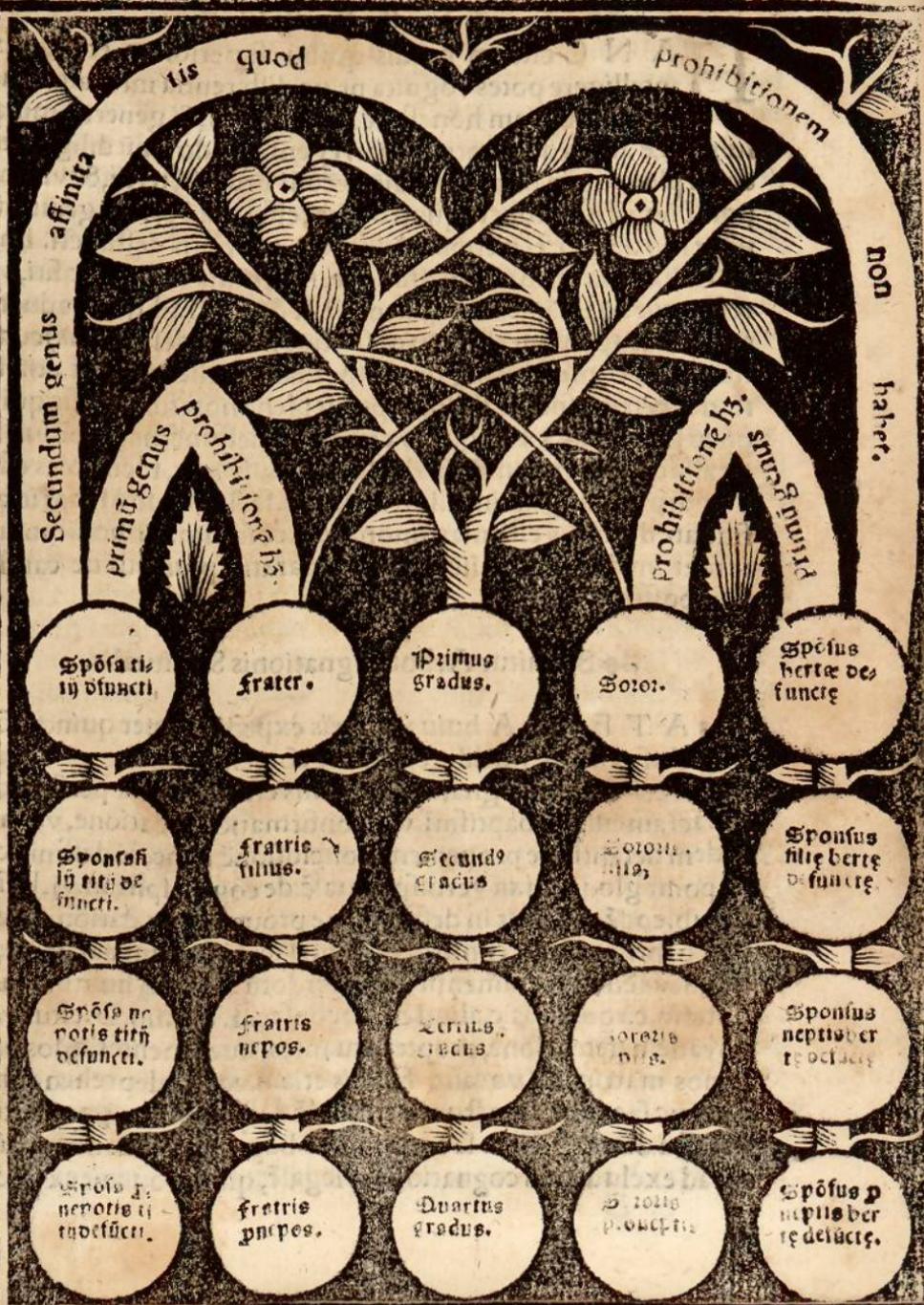
CT E R T I O quero quare in cellula fratris non dicitur fras-
ter titij deffuncti, licet in prima dicatur vxor titij deffuncti.

A R B O R

Rursus quare nō dicitur i penultima cellula soror berte defuncta, sicut in vltima cellula dicitur vir berte defunctus. Rationē hāc esse duco, quod hic frater principaliter cōferat cū titio defuncto eiusq; vxore vidua, & posset æquè conferri cum berta defuncta. Ediuerso soror principaliter cōparatur cū berta defuncta, et eius viro superstite in cōsequētiā cū titio defuncto, quod vltimū circuli loā. and. significare videtur. Fateor em vxore titij defuncti posse conferri cum fratre titij, & cū sorore titij quoq; eāq; eodē gñē, eodēq; gradu affinitatis cōiugij eisdē. Et in hoc illos circulos possemus tueri bñ locatos. Propterea in nra arbore à cellulavxoris habes duos circulos vnū maiuscūlū principale ad fratrem directum, alterū accessoriū ad sororē eiusdē rationis, Ediuerso à cellula viri alios duos, lōge igitur aptiore quathenus ad affinitatē spectat facies relationē ab vxore titij, defuncti ad fratrē titij. Et à viro berte defuncte ad sororē, qm̄ matrimoniu est viri et mulieris coniuctio, nō autē duoru viroru duarūne mulierū, arborē ista quid permissum phibitūq; sit in mrimonio, docet. Quero itē, quare nūri nō excedūt quartū, id ea rōne mihi factū fuisse videt, qd vltior gradus à quarto nō inducat phibitionē, cuius noticiā per hanc arborē pquiritimus.

C V L T I M O quārō, in quo gradu affinitatis est vxor titij defuncti cū fratri filio, qui est in secunda cellula secundi ordinis; itē cū fratri nepote. Directe ituearis i quo gradu cōsanguinitatis titius defuncti erat cū filio fratri, in eodē affinitatis gradu ipsi erunt, nēpe in secūdo, cū nepote in. iiiij. cū pnepote in. iiiij. Ex altero latere vir berte defuncte est in secūdo gradu affinitatis cū filia sororis berte, cū nepte i tertio, cū pnepote in. iiiij. Quod si qratur in quo gradu affinitatis sunt vxor titij defuncti, & vir berte defuncte. Tureponde si ponas titiū, & berte defunctos fuisse fratres, erunt in primo gradu affinitatis, sed i secūdo gñē, qm̄ personae reperiuntur in triplici cōsanguinitate nēpe vxor cognita à titio, berta soror titij, & vir berte, quod in magno circulo iserū vides. Si vero dicas illos sā defunctos nō esse sanguine cōiuctos, inter hos etiā nihil affinitatis erit, id idē de ceteris cellulis indeas, q̄ oia tibi notissima fiēt si mēte supiores regias repeteris. Corp̄ arboris publice honestatis hoc mō depingito.

Arbor publice honestatis.

A R B O R

HAN C eisdem modis quibus superiorē, et regulis intelligere potes cognita prius differentia inter affinitatē, & publicam honestatē. Gradus ēm, & genera similia sunt, quæ altera declaratio non egent, modo vñū diligenter contēpleris. q̄ in primis cellulis secūdi ordinis, tertij, & ultimi ponit nomen deffuncti, quod debes refferre ad primū genitiū nēpe filij deffuncti, nepotis deffuncti, p̄nepotis deffuncti. Eadē est habēda ratio noīs deffunctā, in ultimis cellulis positi, vt refferratur ad filiā, neptem, p̄neptē. Est & aliud ad quod aduertere debes, sponsam esse (etiam si titius non sit deffunctus) cum fratre titij conferendā. Quoniā sponsalia facile possunt etiā si non moriatur spōsus dissolui, prout plene notatur in. c. sic quippe. in glo. finali. xxvii. q. ii. Verum siue deffunctus sit spōsus si ue alia quauis ratione spōsalia fuerint dissoluta, idem iuris esse dico argu. l. iiiij. C. de insti. sub conditio. factis. Quod secus in infinitate diximus esse, matrimonii ēm cōsummatū hodie morte tantum dissoluitut, licet thori separatio pluribus de causis fieri possit.

¶ Sequitur Arbor cognitionis Spiritualis.

M A T E R I A huius arboris expedietur per quinque cōclusiones menti diligentissimē cōmandandas.

C P R I M A, Cognatio spiritualis est attinentia personarū ex sacramentorū baptismi vel confirmationis datione, vel ad eadem detentione proueniens, conclusionē hanc, & deffinitionē ponit glo. in. c. i. in verb. spiritualē. de cogn. spiri. in. vij. Pañ. in rub. eodē. Dicitur in deffinitione prouenies ex datione propter baptisantē, aut confirmantē qui sacramentum dat ut minister, deus enim sacramentū dat sacerdotū aliorūq̄ hominū ministerio. c. romanus. c. aliud est, de consecra. dist. iiiij. Dicitur vel ad eadem detentione, propter leuantes, siue tenentes, quos patrinos matrinasq̄ vocant. Ex his etiam verbis deprehenduntur hæc sacramenta actum personalē desiderare, atq̄ presentiā vt infra dices, Dicitur sacramentorū baptismi val confirmatio nis ad excludendū cognitionem legalē, quæ prouenit ex ador-

C O G N A T I O N I S S P I R I T U A L I S . F o . x x i j .

ptione, de qua nil dicemus, quoniam nullum videmus illi relictū locum hoc nostro tempore, ex quibus verbis declaratur ex alijs sacramentis cognationē hanc spiritualem nō contrahi. c. fī. de cog. spir. in. vj. Bcne est verum q̄ cathecisinus eam cognationē inducit quae impedit contrahendum, sed non dirimit contractum. c. contracto. de cognatione. spirituali. in antiquo. c. penult. eodem tit. in. vi. licet sacramentū non sit, vt ibi nota. Quenam autē est ratio q̄ ex his duobus potius contrahatur cognatio spiritualis, q̄ per alia sacra menta. Ea est qnōd per sacramentū baptismi renascamur, & regeneremur. Io. iiij. nisi quis renatus fuerit. c. firmissime. c. proprie. de cōsecra. dist. iiiij. c. debitū. de bapt. in antiquo. In confirmatione cōfirmatur illa regeneratio glo- in. d. c. fī. ideo noua est paternitas, maternitas noua, noua etiā fraternitas, postq̄ noua natuitas, quae iuncta cum naturali appellatur compaternitas, cōmaternitas, cōfraternitas. q̄. d. c. debitū. c. j. c. non oportet. xxx. q. iij.

CA D V E R S V S hāc vltimā particulam posset obijc de. c. omnes. xxx. q. j. vbi per sacramentū pœnitentię fit paternitas spiritualis, & filiatio. Dic id verū esse, sed illa filiatio non est vinculū, quo matrimonii impediatur, ideo cognatio nō appellatur Panor. post glo. in. c. fina. de cog. spir. in antiquo. Et ratio diversitatis est, quia pœnitentia est sacramētū reiterabile, quo fit ne cognatio illa oriatur quā reproduci necessarium esset, præterea nec per pœnitentiam renascimur minusq̄ regeneramur.

CS E C V N D A conclusio; Cognatio spiritualis hunc habet effectum. vt matrimonii contrahi impedit, & dirimat post contractum siue ex baptismo, siue ex confirmatione procedat.

CPrima conclusionis pars est clara per. c. j. de cog. spiri. in. vj. quā intellige nisi habita fuerit dispensatio à Romano pontifice, quā vel sine magna causa dare potest, vt supra dixi in arbore consanguinitatis. **C**Altera pars conclusionis quod tantam habeat vim cognatio proueniēs ex baptismo, quantā ex cōfir matione, & ecōtrario, est tex. in. c. j. §. fi. & in. c. fi. in. ij. respō. de cogn. spiri. in. vj. c. non plures. de consecra. distinct. iiiij. hoc tamen interest, quia in baptismo patrinus necessarius non est, aut matrīna. c. pe. de baptismo in antiquo, tenuit Philip. francus. in. c.

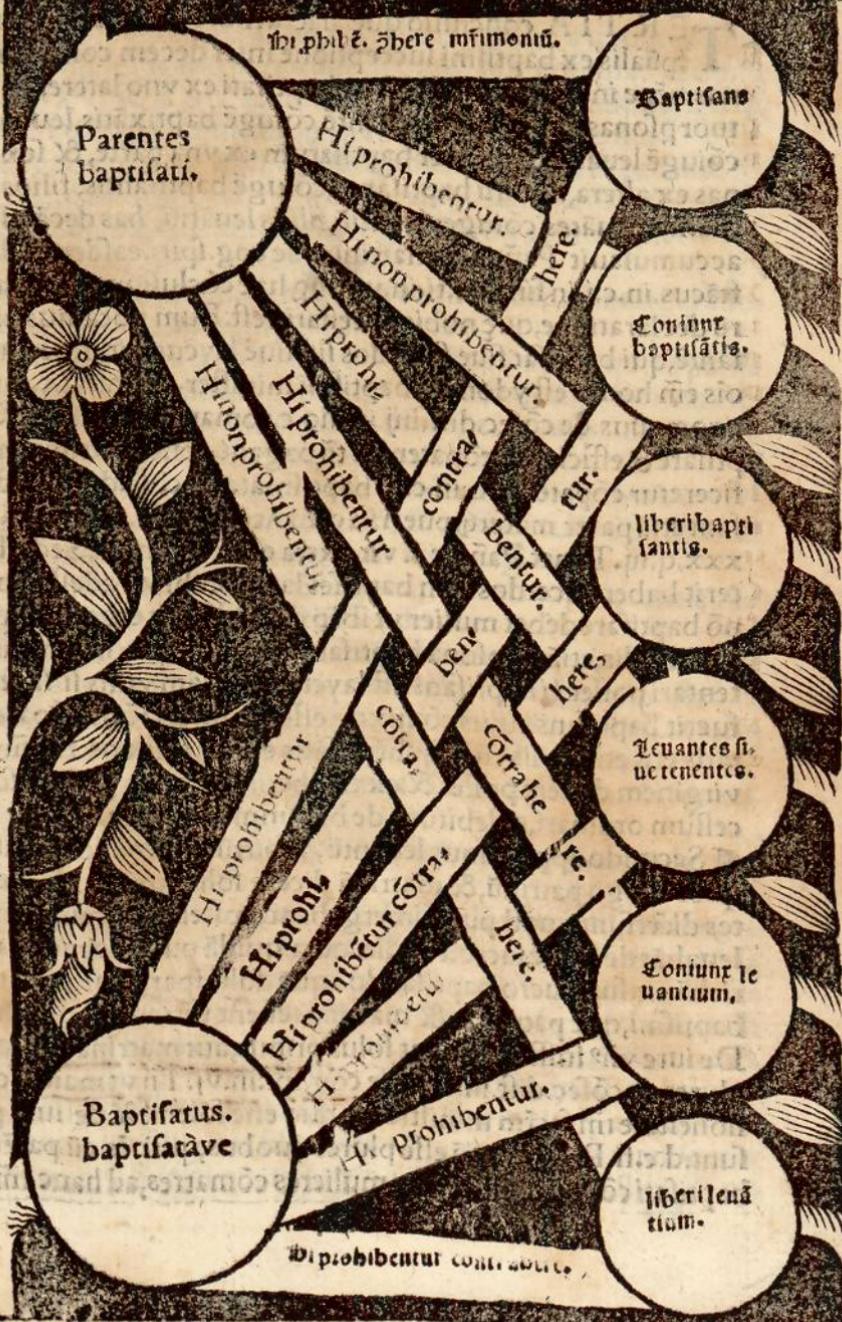
ARTBO RI

fina.de cog. sp̄ti. in confirmatione vero necessarius esse dicitur
vt ibi. Posset dubium moueri, si pater pueri baptisaret an sit se-
parandus à suā vxore matre pueri? dic si ex necessitate baptisetur,
non fieri debet separatio, imo laudabile opus fecit, c. ad limina.
xxx. q. i. Idem si ex ignorantia. c. si vir. de cog. sp̄ti. in antiquo. Si
vero sciēter & absq; necessitate, necessaria esset dispensatio, quia
separari debent secundum Pañ. in. di. c. si vir. per glo. in. c. nosse.
xxx. q. j. ¶ Per sequētes cōclusiones declarabitur arbor cognationis spiritualis, quā hoc loco nunc primū extruendam duxis-
mus, per quā nō species cognitionis sed prohibitionem matris-
monij ex cognitione ipsa prouenientem ostendemus. Interea
tamē prenotabis in hac arbore nō reperiri gradus, aut genera
nullumq; personæ nomen, nec auos habes aut nepotes, secundū
Pañ. in rubri. eodē & glo. in. c. i. in fi. illo titu. in. vj. & meliorem
in summa. **xxx. q. ij.** Habemus tres cognitionis species, cōpa-
ternitatem, cōmaternitatē, confraternitatē, per quam intelligas
cōsoritatē, vt hoc loco masculinum fēmininum cōcipiat, quar-
tam quoq; adiungendam puto, nempe filiationem relataam ad
paternitatem, & contrā, quæ est inter baptisatum, & baptisantē
vel patrinū. idem de maternitate. Ex qualibet specie cognitionis
insurgit prohibitio, vt dixi in secunda cōclusione, quodd clarius
ex tertia conclusione arboris declaratiua noueris.

Arbor Cognitionis Spiritualis, ex baptismi
sacramento contingentis.

¶ Arbor Cognitionis Spiritualis, ex baptismi
sacramento contingentis.

Nulla inter alias harum sex cellularum perfonas reperitur cognatio.

ARBOR

TERTIA conclusio que hāc arbore declarat. Cognatio
spiritualis ex baptismi susceptione inter decem contrahit psonas nēpe inter parentes ambos baptisati ex vno latere, & quatuor psonas ex altero, baptisantē, cōiugē baptixatis, leuantē, & cōiugē leuatis. item inter baptisatum ex vna parte, & sex psonas ex altera, nimirū baptisantē, cōiugē baptisantis, filios baptisantis, leuates, cōiuges leuatiū, filios leuatiū, has decē psonas accumulauit Pañ.in.c. martinus.de cog.spiri.easdē Philip. stācus.in.c.i.in fine.eo.ti.in.vj. Sup hac cōclusione p termino rū declaratione, que nobis necessaria est. Eum vocamus baptisantē, qui baptisat siue sacerdos sit, siue laycus.vir, siue mulier. oīs em̄ homo est ydoneus baptismi minister.c. constat.c.mulier c. romauus.de cōsec.dist.iiij.in illo.c. romanus paganus pōt baptisare & efficietur cōpater. Si tñ paganus esset patrinus nō efficeretur cōpater.glo.in.c.in baptimate.de cōse.dist.iiij. Baptisant etiā pater mater & pueri in casu necessitatls.c. sup quibus. xxx.q.ij. Tenet Pañ.i.c si vir.extra eodē in.j.nota. Sed vbi poterit haberi sacerdos non baptisat laycus,vbi vir adesse poterit nō baptisare debet mulier vt ibi p doc. Nō erit ergo hāc phisiblō inutilis, etiā ex psona baptisantis, cū qua qnq; m̄imoniū tentari posset, si baptisans est laycus, est etiā vtilis si sacerdos fuerit baptisans cuius cōmixtio esset grauior, rōne cōpaternitatis erit etiā vtilis cū filijs baptisatis etiā sacerdotis. Etem quis virginem ducere posset & ex ea liberis susceptis post eiusdē decessum ordinari,c.debitum.de bigammis in antiq.

CSecundo appellamus leuantē, arbitrū arbitriāuē initiationis quos vulgo patrinū, & matrinā dicere solemus. Et ideo leuentes dicti sunt quōd pueri imergebant, postea patrinus, matrina leuabāt de fonte sacro. Hodie, quia quidā pueri eo modo moriebātur, sup puero baptisando aqua solū spargitur p materia baptismi, quē patrinus, & matrina tenent vñ tenētes dici debet. De iure vñ sufficiebat, aut solus p̄inus, aut matrina sola.c. nō plures de cōsec.dist.iiij.c.si.de cog.spiri.in.vj. Tñ vt maiori cum honestate tm̄ sacram ministretur, duo esse solent, & de iure possunt.d.c.si. Possent etiā esse plures duobus, qui oēs cū parētib; baptisati cōpatres efficiuntur, mulieres cōmatres, ad hanc em̄ ate-

Cognitionis spiritualis ex baptismi sacro. Fo.xxv.

tinentiam omnes operantur veluti ad naturalem natuitatem partem
maternam, filios autem horum cum baptisato cōfratres dicim⁹.

C S V P E R E S T iuribus cōfirmare qua ratione he decem
personæ inter se contrahere matrimonii prohibit⁹.

Primo enim parens baptisati prohibetur cum baptisante cō
trahere.c.j.in fine principij.de cognatione spiri.in.vj.etiam si in casu
necessitatis baptisat, intelligat cognitionem contrahi,necne, ut
in.d.c.sit masculus, femellave.

Secundo parens baptisati cum coniuge baptisantis per car
nis copulam coniuncto per eundem tex.

Tertio parens baptisati cum tenente siue leuante, quem patr
nū matrinā mve dicunt, per tex.in.c.veniēs.de cog.spi.in antiq.

Quarto parens baptisati cum coniuge leuantis siue tenentis
per carnis copulam coniuncto,c.martinus.eo.tit.

Quinto baptisatus, per quem intelligo etiam baptisatam, ut
masculinū concipiatur foemininū, cum baptisante cōtrahere prohi
betur.c.j.vers.eadem & ibi glo.de cognatione spiri.in.vj.

Sexto baptisatus cum coniuge baptisantis copula carnis cō
iuncto.d.c.j.& glo.ibi in.verbo eadem.

Septimo cum filijs baptisantis siue ante baptismū siue post
susceptis.c.si.c.tua nos.eo.titū.in antiq. Intellige etiam siue hi
filij sint naturales, siue spuri, siue naturales & legitimi ut infra
melius declaratur, interea vide Pañ.in.d.c.fina.nu.ijj.

Octavo baptisatus cum leuante siue patrino matrinā ve.c.j.
in princi.eodem titu.in.vj.

Nono,baptisatus cum coniuge leuantis carnis copula con
iuncto.d.c.j.in princi.

Decimo,baptisatus cum filijs leuatis siue patrini matrinā ve
d.c.j.in.vj.c.pitacium.xxx.q.ijj.nomine tamen filiorum, filias
intelligo. Sed an appellatione filiorū veniat nepotes ut inter ba
patisatum & nepotem leuantis sit prohibitio,dic q non, licet em
appellatiōe filij veniat regulariter nepos.l.liberorū ff. de verb.
Signifi non tamen in proposito, nam tantum quatuor habem⁹
cognitionis nomina, ut supra dixi in fine secundę cōclusionis,
Ideo nomine filiorum filiarū mve nepotes hic non intelliges ar
gumento, §.fi.inisti qui test,tuto,dari,facit quia edictum de ma

A R B O R

trimonijis prohibitorū est. c. cū apud. de spōsa. Ideo oēs psonæ
pmittuntur, nisi expressè phibent, facit. l. mutus. ff. de procura.
Tad vnum debes aduertere, q̄ h̄ decē psonæ snt phibit
te in vtroq; sexu, ideo noie cōi vtor, & ea de causa in arbore co-
gnationis spūalis noia cōpaternitatis iserere nō potui, cōpatres
em̄ oportuisset qnq; mulieres vocari, viroloq; cōmatres secundā
sexuū differētiā. Sed vsus sum noie gñericō qđ ppetuā phibitio
nē habet. dixi p̄ inter quos prohibitio illa reperiebatur. Cōside-
ra p̄terea vbiq; de cōiuge mentionē feci, copulā interuenisse
requiro per. c. i. & ibi glo. in verb. cognitā. de cog. spī. in. vj. quæ
ibi rationē assignat. **P**ræterea licet tm̄ assignarim decem pso-
nas, me in genere locutū intelligere debes, qm̄ possunt esse plus
res quām centū in specie. Parentes enim sunt duo, leuātes duo,
cōiuges duo habet em̄ p̄tinus cōiugē, habet & matrīna, filiū tā
baptisantis & leuantis esse possunt dece, viginti, & deinceps, sed
hæc oīa vnuſ quisq; vestrū acutius per se intueri p̄t. Per hāc ter-
tiā cōclusionē videre potes relationē psonarū, quæ ponuntur in
duabus cellulis primi extremi ad psonas in sex cellulis secundi
positas, & qn̄ inter eas fuerit prohibitio. Cōclusio sequēs indis-
cat relationē, cōparationē p̄ personarū in sex cellulis vltimi ex-
tremi locatarū, nec enim personas primi extremi hoc loco cōse-
rendas existimauī, qm̄ nemo est vestrū, qui non nosca t̄ parentes
baptisati, & baptisatū esse consanguineos, & nativitatē solam
naturalem inter eos considerari.

QVARTA conclusio. Personæ sex cellularū secundi ex-
tremi inter se cognatione spūali nō cōiunguntur, veluti ba ptisan-
tes cū leuantibus siue tenentibus. Si quis ergo laycus baptiset,
matrīna ducere non impeditur. Duo etiā leuantes inter se non
prohibentur. Poterit ergo patrinus matrīna in vxorem ducere,
licet vulgus dubitet, inter eos em̄ nulla est cognatio, ergo nec
cōpaternitas argu. nota. in. l. i. in fine ff. de legi. hæredita. Liberi
etiā baptisantis fratresq; baptisati nō cōiunguntur cū leuantibus
aut eorū liberis, nec patrinorū liberi, cū matrīna, aut eius liberis.
Nostrā hanc cōclusionē ponit Pan. in. c. martinus. de cog. spī.
in antiq. Philip. francus. in. e. finali. eodem titu. in. vj. cuius licet
nullam rationem assignent, et tamen potest esse duplex. Prima

quoniam ad dictum de matrimonio est prohibitorum, c. cum apud de sponsa, & ideo impedimentum nullum erit, si non a iure expressum reperiatur, sed inter has secundum extremi personas non reperitur ergo. Altera est, quia compaternitas, que est prima cognationis species, dicitur quando simul cum naturali parente aliquis est baptisati secundus & spiritualis pater, ea enim syllaba con. societatem non inducit, nisi paternitas una naturalis fuerit, & prima. Duo ergo patres spirituales velut baptisans, & tenens compatres non erunt, quorum nullus primae natuitatis causa est. Idem dicas de commaternitate, quae est secunda species cognationis. Nam inter matrem naturalem, & matres spirituales commaternitas contrahitur, matres autem spirituales sunt baptisans. (Si contingat mulierem baptisare,) levans sive matrina, aut vox patrini cognita, quae cum sit eadem caro cum patrino mater etiam spiritualis baptisati dicitur textus. inc. si quis ex vno. xxx. quest. iiiij. Patrinus enim qui eam cognosuit, comunicavit omnes actiones spirituales licet non passiones secundum Panor. in. dict. c. matrinus. nunt. e. sexto. & glo. in. c. qui spiritualem. xxx. quest. iiiij. nulla autem commaternitas res peritur inter illas matres spirituales inter se, quarum nulla primam natuitatem induxit, non dicuntur ergo simul matres nisi una primae natuitatis altera secundae causa fuerit. Quærat alius in qua specie cognationis sunt mater baptisati & baptisans masculus, aut patrinus? Dico in prima, copatres enim sunt cum masculinum denominationem conferat. l. i. ff. de verboru signifi. nec obstat nomen matrimonij a muliere sumptum, nam hic non occurrit rationes. c. fina. de conuersio. infide. Filii etiam confratres non sunt filieye consorores: nisi cum baptisato conferantur, aut baptisata, quibus cum tamen confratres dicuntur, aut consorores si filiae fuerint, & hanc dices tertiam speciem cognationis.

¶ Quando autem baptisatus cum baptisante, aut tenente qui secundus pater dicitur, comparatur, eos nulla ex tribus cognationis species continere potest, quare quartam cognationis specie posuimus supra neppe: paternitatem spiritualis ad filiationem

A R B O R

relatam, aut contra in masculo. In foemina vero maternitatē ad filiationem relatam dicimus, nec enim inter hos duplex paternitas, aut duplex maternitas duplēxve filiat o comperitur, ut hos tribus primis speciebus cognationis locare possis, nec ob id inferas baptisatum, baptisanem, aut leuantem, patrem aut patres appellare debere, nec econuerso eos appellare filium, sed baptisatum eos vocare patrinos aut matrinas, eos autē filiolos, quod filij nomen naturali tamen conueniat, patris, quoq; nomen natura li patri. Facile est nunc intelligere quatuor cognationis species, & inter personas sex cellularum vltimi extremi nullam harum reperiī, proinde nec prohiberi inter eos matrimonium, nisi aliud reperiatur impedimentū. Verū super hac conclusione quædā possent oriri difficultates necessario discutiendæ.

CP R I M O igitur quæro, num maritus & vxor baptisandū tenere possunt, cui nil obstare videtur, cū leuantes cognationē nullo modo contrahant, secundū nostrā cōclusionē. Ad partem contrariam est text. in. c. fl. xxx. q. iiiij. licet enim nulla cognatio contrahatur, vulgus tamen ipsum eos infames reputat ut ibi. Subdit etiam ibi glo. rationē, quoniam inquit altero tenente alter etiam compater efficitur, ut statim dixi.

CQuæro insuper, nūquid titius potest successiū ducere duas comatres inter se, exemplū. Duxit quis bertam, ea mortua ducere vult matrinā filię bertę, dic eū posse. c. post vxoris. xxx. q. iiij. Sicut mulier duobus compatribꝫ successiū nubere potest, berta em̄ titio mortuo, nubere permittitur patrino filij titij ex altera vxore. c. qui spiritualem. xxx. q. iiij. Quod verum intelligo, nisi vir per coniunctionem primā efficeretur compater secundę, quod fiet, si post primam cognitam commater illa cum secunda efficeretur, text. in. c. i. & sequē. xxx. q. iiiij. declarat glo. in. d. c. post vxorem. §. notandum, Idem intelliges si mulier ex coniunctione primi efficeretur cōmater secundi, quia prius erat cognita, cōpaternitas ergo, aut cōmaternitas propria impecdit, non coniungis. Et enim commatres vxoris meę modo non sint mihi, ducere possum, quod longe secus dicendū esset de cōsanguineis obstante affinitate, quæ latius progreditur glo. in. d. c. post vxoris. in. verb. neq;. Per hoc deceditur, me posse ducere

Cognitionis spiritualis ex baptismo sacro. Fo. xxvij.

vxorem futurā eius qui est mihi compater, ediuerso quocq; titū
mēū compatré post me, vxorē quā post cōpaternitatē duxi, du-
cere posse, quod teneas mēte perpetuō.

Tertio quæro, moritur mater baptisati an secunda vxor pa-
tris, & sic nouerca cognita sit cōmater cū leuantē. Videſ q̄ sic,
quoniam pater baptisati nouerce huic actiones spirituales coica-
re videtur per. d. glo. c. qui spiritualē. xxx. q. iiiij. Sicut ergo pa-
ter baptisati est cōmater, ita eius vxor cōmater dīci debet. Dic
cōtrariū per glo. in. c. in verb. cognitā. de cogn. spirit. in. vi. istud
enim esſet cōicare paſſiōes, quod fieri debere nō reperis, et istud
tenet Pañ. in. d. c. martinus. nu. vi. nam sufficit q̄ leuātes compa-
tres fuerint cū matre baptisati, quę dedit primā nativitatē bapti-
sato. Idem cēſeo dicendum de victrico baptisati qui nec vllam
paternitatē filio cōtulit baptisato. **V**lterius quero vtrū cōcu-
bina leuantis aut baptisantis sit cognitione spirituali cōiuncta
cum parentibus baptisati, aut ipso baptisato. Videſur esſe, nam
carnis copula qua vir et vxor vna caro fūt, id efficit ut vxor ba-
ptisantis, aut patrini, cōmater dicatur cū parētibus baptisati, &
cum baptisato cognitione iungatur, quę copula cū reperiatur
in nostro casu, ididem operari posse videtur, ratione cuius fornici-
ator. & concubina duo in carne vna similiter efficiuntur. c. in
eo. xxxij. q. iiij. pro hoc facit quōd coitus cōcubinarius affinita-
tem iudicat. c. discretionē de eo qui cog. cōſang. vxo. ſuæ & in
hanc partē inclinare videſur gl. in. c. si quis ex vno. xxx. q. iiiij.
Puto contrariū esse verius, nam spiritualitatē hanc super funda-
mento improbato radicēq; infecta reponi non est honestū, aut
iustum, hanc tenet Ioā. and. in. d. c. j. lib. vi. hanc Pañ. in. d. c. mar-
tinus nu. vij. in antiq. Nec obſtat q̄ sint duo in carne vna, quo-
niā id ita intelligi debet, ut sint duo in uno opere carnali, insup
necevalet argumentum de cognitione spirituali ad affinitatem
glo. in. d. c. post vxoris,

QVE R O, semel in domo vbi timetur periculū vītē, baptisa-
tur puer quę vn⁹ tenuit quiq; recoualescit, quę rursus ad ecclē
ſiā deferunt, vbi ut moris est baptisat altero tenete sub condū-
tione si non est baptisatus, quisnam cōpater est, an qui domi te-
nuit, an qui in ecclesia. Puto eum esse, qui domi tenuit, quia il-

A R B O R

lic baptismi caracter impressus fuit, nec reiteratur, glos. est in. c. presbyteri. lxviij. distinct. hoc tenet Ang. in summa. in fi. sexti. impedimenti.

V L T I M O quero, sempronius tenuit meū filiū in fonte sacro, quare compatres sumus, nū ego eius filiū tenere possū. Videſ nō posſe fieri, quod hāc cōpaternitatē reiterari posſe indigñū aut ſupfluū potius eſſe videat. At contrariū dicito, qm̄ cognationē noſtrā repeti reiteratiq; posſe nō video reprobaū, niſi ea, quę inter baptisatū & ceteros cōtracta eſt, quinimo eā posſe multiplicari ponit tex. in. c. ſuper. eo. de cog. ſpir. in antiqu. quem not. ibi Pañ. in. ij. nota. quare fit, vt li vnu mihi puerū tenueris, uxor tua etiā antea mihi cōmater effecta alterū mihi tenere nō prohibeatur, aut eđiueroſo. Has hīc inſerui quæſtiunculas quarū in dies solutionē defyderari video.

Vltima conclusio, personæ quæ in arbore cognitionis non reperlunt ad parētes baptisati vel ad baptisatū relatae nulla cognitionis ſpiritualis ratione cōiungunt. Ioan. andr. in. c. j. in fi. eo. ti. in. vij. Ang. in summa. in vij. impedimento matrimonij nū. iij. hēc em̄ cognitionis ramos non habet latius extensos, quod puto fuſſe introductū ea rōne, quod matrimonii inter plures diſtendi ampliarīq; poſſet. Ex hac conclusione reddi poſſet ratio pluriū ſolutionū quas poſſuim̄ ſupra. Ex qua etiā elicit prior frātres, ſororesq; baptisati nulla cognitionis ſpecie ſex cellularū ſecundi extreimi personis coniungi. quo fit filios compatriū, per quos, aut eorum aliquem non eſt ad cōpaternitatem deuentū, poſſe cōtrahere matrimonii tex. in. c. j. c. ſuper eo. eodē tit. c. ſuper quibus, xxx. q. iij. niſi ponas consuetudine hos p̄bibericū vel hoc loco non eſt vilis auctoritas per eadem iura.

Sequitur secundo nullū quocūq; consanguinitatis gradu cū parētibus baptisati, aut ipso baptisato coniunctū, matrimonii cōtrahere cum ſex cellularū personis impediſi, ecōueroſo quoq; quoquomō cōiunctos p̄lonis ſex cellularū cōtrahere matrimonium cū parentibus baptisati, aut baptisato non prohiberi, quāto igi tur minus cōſanguinei eorum qui ponunt in duabus cellularis, cū consanguineis eorum qui ponunt in ſex ſecundi extreimi cōtrahere prohibentur, & quod de consanguineis dixi, id de affi-

nibus multo magis intelligito.

¶ Sequitur prēterea plures filiolos eorumdem leuantium, aut baptisantium cōfratres dīcī nō posse, in quib⁹ nullam filiationem naturalem reperiri vides.

¶ Sed non quiescit adhuc animus vester, qui pluriū adhuc difficultatum dissolutiones obtat.

¶ Primo itaq; queri pōt quānā rōne id sit, quōd coniunx baptis aut leuantis copula secuta cognitione iūgitur cū parentib⁹ baptisati liberi autē eorū nō, qui tñ baptisato iūgunt? huius est facilis solutio, nam liberi solā cognitionis tertia faciunt speciē nempe cōfraternitatis aut consororitatis, aut quartā, in quib⁹ parētes baptisati repiri minimē pñt, vt satis p se notū est.

¶ Scđ o q̄ro vñ pcedit, qđ filij baptisatis, aut filij leuantis cognitionē spūalī baptisato iūgunt, parētes autē eorū nō: i arbore etēm ponere noluimus parentes baptisantis parentes ve leuantis. Dicas eam esse rōnem, quia licet pater spiritualis qualis est baptisans, aut patrinus matrīna ve, cōicet cognitionē coniugī secuta copula diffundātq; eā in descēdētes filios, tñ pñritas illa spūalis ad ascēdētes non potest transferri. & hoc voluit glos. in. d. c. i. in verbo contractum in fī. eodem tit. in. vi. cui addo rationem diuersitatis, quoniam pater hic spiritualis filius tunc reputaretur si ascēdētum mentio facienda esset, vñlsc̄q; eiusdem cognitionis respectu pater & filius diceretur, quod satis est impossibile. Per hæc arbor ista cognitionis ex baptismo prouenientis remanet expedita, ex quib⁹ arborem cognitionis ex confirmatione procedentis facile quisc̄p intelligere poterit, quā hic primo ad formam alqualem præcedentis inserui, mutatis tantum sacramenti nominib⁹.

¶ Sequitur arbor cognitionis ex confirmationis sacramento,

Hij

Nulla inter harum quinque cellularium personas repetitur cognatio.

Hæ personæ non cognitione sed consanguinitate vnguntur.

Cōfirmatus
cōfirmatūe

Liberite,
nentium.

Bi prohibentur.

Diprohibentur

Bi prohibentur
contrahere
matrimonium.

Bi prohibentur
contrahere
trabere

Bi prohibentur
contrahere
trabere ma-

Bi prohibentur
contrahere
matrimonium

Bi prohibentur
contrahere
non relabentur
coniugio

Bi prohibetur cōtrahere

Parentes
cōfirmati.

Cōfirmas

Liberi
cōfirman.

Tenentes

Coniunx
tenentiū,

AD clariorē & vđerio remarboris huius intelligentiam. Primo quārō, quare non inseritur hic cellula vxoris confirmantis, quē tam nō in p̄cedenti inserta fuerat? Dic ministrū huius sacramenti confirmationis vxōrem habere nō posse, quoniam Episcopos tantū confirmare posse introductum est. c. de his. de consecra. distin. v. & c. sequēn. vbi inquit tex. id sacramē tum à summis solum posse perfici, qui locum apostolorū tenet quos etiam vxores habere non posse certū est. c. placuit episco pos. xxxij. distinct. quinimō nec cum mulieribus habitare. c. in terdixit. eadē distinct. nec obstat quod dicitur in. c. omnino con fitemur. distinct. xxxj. vbi episcopis non licet abiçere suas vxo res sicut nec alijs presbyterijs &c. Nā loquitur de episcopis ori entalibus & grecorum quorum alia est lex quam nostra latino rum tex. in. c. aliter se eadē dist. Sed cur debuit poni ergo prohibitiō matrimonij inter confirmantē & parentes confirmat, aut confirmatum? Dic inter eos etiam hoc impedimentum reperi ri quando nullo alio prohiberentur, idq̄ considerandum, vt di gnoscatur maior grauitas delicti, si suadēte diabolo commissio carnis interueniret.

CSecundo quārō, cur ergo hic cellula filiorum apponitur des scendentium ex confirmantibus si eisdem vxores habere nō lis cuerit? Dic filios eisdem habere posse nō modo spurious, glo. in l. quod attinet. ff. de regu. iur. in argumen. sed & legittimos & naturales quoq;. si cum virgine iamam contraxissent. c. debitū. de bigāmīs, non igitur hoc loco liberorum est vlla facienda dif ferentia, vbi sola naturalis causa inspiciend a venit.

CTertio quārō, an hec cognitionis spiritualis siue ex sacramēto baptismi, siue confirmationis sit ortum habitura, per procurato rem contrahi possit? Doctores in diuersas animorum trahuntur sententias. Bar. in. l. gallus. g. forsitan. Bal. Ang. ibi tenuerunt ne gatiqā partem, eandē Bal. in. l. si quis per calūniam. C. de nupt. Io. and. Philip. francus in. d. c. j. de cogn. spi. qui duabus mouē tur ratiōibus inter cæteras est vna, quōd hec cognitionis requirat p̄nitiam personæ, vt in diffinitione dicitur datione, vel defētiōe &c. Altera ponit ex text. c. de his. xxx. q. j. ibi sugge substinet. **C**Contrariam partem tenet Bal. in. l. post mortem. ff. de adop.

A R B O R

Tenet glos. in argumē. in. c. honorantur. xxij. q. ij. quę vult ma-
trimonium per procuratorem fieri posse pro qua est. tex. in. c. fi-
de procu. in. vi. Et in hanc videtur inclinare. Pañ. in. c. veniens.
nume. iij. de cog. spiri. in antiq. hanc ego vidi aliquando obser-
uari, quod procurator videlicet alterius nomine baptisandum
teneret, & hęc mihi verior videtur, siue igitur per procuratorem
siue per nuncium quis baptisandum, aut confirmandum tene-
ret eundem cognationem hanc spiritualem contrahere putarē
quemadmodum de affinitate obscurum nō esset, aut dubium.
Q V E R O insuper, quidam est grauatus restituere heredita-
tem si sine liberis decesserit, is plures filiolos, qui filii sunt spi-
rituales, relinquens obiit, num cesseret fideicommissum? Dico non
cessare secundum Bal. in ant. nisi rogati. C. ad trebel. nume. xix.
An autem sint hi filii spirituales a patrino alendi putat ibi Bal.
quod sic, quod ego intelligo, si patrinus opulētus fuerit, ediuerso
so quoq; filiolum credo debere cogi ad alendum patrinum etiā
alimentis corporeis. Alimenta enim spiritualia hoc est doctri-
nā præceptorū dei & ecclesiæ patrinus matrīnāq; filiolis impē-
dere debent. c. vos ante omnia de consecr. dinstinct. iij. vbi pa-
trini apud deum fideiussores pro filiolis existunt, quos domi-
nicam orationem articulōscq; fidei docere debent.

Q V E R O præterea, adducitur filius is spiritualis in testem
pro patrino, matrīnāve, an eius testimoniu recipi debeat? Bal.
in. l. parentes. C. de testib. tenet q; sic, quem sequitur Iason in. l.
generaliter. ff. de in ins vocand. Contrarium tenet Bald. in. dic.
l. generaliter. quod credo verius. nam tantus est amor inter hos
quāt? inter filios naturales & patres. c. ita diligere. xxx. q. ij. nec
enim negari potest quin de eius fide diminuatur. Quo sit, vt is
filius spiritualis patrinum matrīnām q; in ius vocare siue venia
non possit. Bal. & alij. in. d. l. generaliter. quos tanq; patres vene-
rati tenetur. Complura alia fusius, atq; cumulatus in presentem
tractatum, vel ex alienis doctissimorum virorum scriptis con-
gerere potuissemus, verum is non fuit animus noster, vt quę a-
liunde consequi potestis, in nostra inferciremus. Atq; adeo ha-
bunde promissis factum putamus satis, indicasse vel leui digi-
to, quas personas inter se contrahere iura prohibeant, quāsq; p-

Cognitionis ex confirmationis sacramento. Fo. xxix.

mitant. ¶ Vos igitur qualcunq; operam nostram si non acusatius expolitam, nam tamen (vt spero) vobis inutilem futurā, qua soletis cetera onus, quę ad octis proficiscuntur, mente scipite ingenui lectores, video enim nō pauca esse quæ bonarū literarum amatores vel ab ipso limine auertere possint, quòd illa sint in per multis minus docta, vt materia sæpen numero non sinebat minuscq; elaborata, sed pli in votis fuit studia vestra labore meo quamlibet indocto adiuuare, quam emendato verborum lenocinio aures vestras rebus neglectis demulcere.

¶ F I N I S. ¶

¶ Auctore deo recta omnia. ¶

Impræssum Tolosæ, per Nicolaum Vieillard.

Anno domini Millesimo Quingentesimo Tri-

gesimooctauo. Die ultima May.

44-21261-1744

W. V. (180) V. no. 10. T. null. and
H. T. and sing. O. v. 10. H. M. init. b. g. A.
M. a. m. v. 1. C. our. B. om. leg

M. BE 7-38

